

ΠΑΡΟΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π.Λ.Θ.
Αριθμός Άδειας
10



ΕΛΤΑ
Hellenic Post

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1856/2004 ΚΕΜΠΑ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 2355

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.)
Ίω. Γενναδίου 14 115-21 Αθήναι
Τηλ. 210-72.72.253. Fax: 210-72.72.251
ISSN 1105-7203

Λόγος ν, ακούς
Λόγος ν, ακούς
Λόγος ν, ακούς
Ραδιόφωνο



ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ



ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΕΡΕΙΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΖ' • ΤΕΥΧΟΣ 6 • ΙΟΥΝΙΟΣ 2008



ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Μηνιαίο περιοδικό για τους ιερείς

Ιωάννου Γενναδίου 14, 115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 210 72.72.234, Fax: 210 72.72.247
e-mail «Εφημερίου»: lhatzifoti@hotmail.com

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ
του Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης
Ἑλλάδος κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
Κλάδος Ἐκδόσεων
τῆς Ἐπικοινωνιακῆς καὶ Μορφωτικῆς
Υπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ:
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου
Ἀρχιμ. Κύριλλος Μισιακούλης
Ἰασιίου 1, 11521 Ἀθήνα

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:
Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ:
Νικόλαος Κάλτζιας
Ἰασιίου 1, 11521 Ἀθήνα

Στοιχειοθεσία - Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἰασιίου 1 - 115 21 Ἀθήνα
Τηλ.: 210-7272.356 - Fax 210-7272.380
http://www.apostoliki-diakonia.gr



ΕΞΟΦΥΛΛΟ: Μια πολύ ωραία ώρα, πολύ ειδυλλιακή στιγμή, από τον Ἀργολικό κόλπο, κοντά στο Ναύπλιο. Πολλές προεκτάσεις, καλλιτεχνικές, κοινωνικές, αλλά και ποιμαντικές θα έντοπίσει ο αναγνώστης του περιοδικού μας. Ἐμᾶς μᾶς ἔλκυσε ἡ ἡρεμία τῆς θάλασσας καὶ ἡ προσήλωση τῶν ψαράδων στὸ ἔργο τους. Μᾶς ἔφερε σὲ ὄρες πολὺ μακρινές, καλοκαιριῶν κοντὰ στὴ θάλασσα. Μὰ πιὸ πολὺ μᾶς συντάραξε ἡ θύμηση ἐκείνης τῆς διήγησης τοῦ Εὐαγγελιστῆ Ἰωάννη στὴ λίμνη τῆς Τιβεριᾶδος. «Ρίξτε ἀπὸ τὴν δεξιὰ πλευρά», ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ «ἀγνωστοῦ» ποὺ καθόταν στὴν ὄχθη καὶ παρακολουθοῦσε τοὺς ψαράδες ποὺ ἄδικα πάσχιζαν. Ὅταν οἱ μαθητὲς - ψαράδες βγήκαν στὴ στεριά μὲ τὰ δίχτυα φορτωμένα βρῆκαν ψωμί, φωτιά καὶ ἕνα ψάρι ἥδη νὰ ψήνεται... (Φωτογραφία Eurokinessi).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπισκοπικά Γράμματα Σεβ. Μητροπολίτου Ἀχελώου	σελ. 3
«Ἀπα-ΤΗΛΟΣ γάμος» κ. Τριανταφύλλου Κ. Μπολτέτσου	σελ. 4-5
Παῦλος ὁ Οἰκουμηνικός Ἀπόστολος Σεβ. Χίου κ. Διονυσίου	σελ. 6-7
Ἡ ἔννοια τοῦ πληρώματος στον Ἀπόστολο Παῦλο Πρωτοπρ. κ. Σπυρίδωνος Λόντου	σελ. 8-12
Ἀνθρωπολογικὲς διαστάσεις τῆς Ἀνάστασης τοῦ Κυρίου κατὰ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο κ. Γεωργίου Παπατζανάκη	σελ. 13-14
Τὰ χειροκροτήματα καὶ ἡ δόξα Ἀρχιμ. κ. Γρηγορίου Λίχα	σελ. 15
Συμβαίνουν - Συνέβησαν - Θὰ Συμβοῦν	σελ. 16-19
Πῶς βλέπει ὁ Ἅγ. Ἰωάννης τὸν Ποιμένα Σεβ. Νικοπόλεως κ. Μελετίου.....	σελ. 20-21
Ἐνοριακὸ γλέντι κ. Σταυρούλας Κάτσου - Καντάνη	σελ. 22-23
Σταθμοὶ ἀνεφοδιασμοῦ Πρωτοπρ. κ. Βασιλείου Θερμοῦ	σελ. 24-25
Ἀνορθόδοξες «Θεραπείες» τῆς Νέας Ἐποχῆς (Δ') Πρωτοπρ. κ. Βασ. Γεωργοπούλου	σελ. 26
Εἰδήσεις καὶ Σχόλια κ. Κωνσταντίνου Χολέβα	σελ. 27-28
Βιβλιο-Δισκο-παρουσιάσεις	σελ. 29
Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ: Πρωτ. κ. Στυλιανοῦ Ἀναϊάδη	σελ. 30
Φωτογραφικὰ Στιγμιότυπα	σελ. 31

Ἐπισκοπικά Γράμματα

Ἀγαπητὲ Συμπρεσβύτερε,

Στὴν ἐνορία σου ὑπάρχει ἴσως ἕνα κάποιον Ἰδρυμα, ἰδιωτικὸ ἢ δημόσιο. Τὰ Ἰδρύματα εἶναι ὄντως μιὰ εὐλογία γιὰ τὴν κοινωνία. Ἄνθρωποι κάθε ἡλικίας, ἄνδρες, γυναῖκες, παιδιά, ποὺ ἔχουν κάποιον πρόβλημα, ἀρρώστια, ὀρφάνια, ἀνεργία, φτώχεια, γεράματα κ.λπ., στὰ Ἰδρύματα αὐτὰ βρίσκουν περίθαλψη, νοσηλεία, προστασία, ἀνακούφιση καὶ παρηγοριά.

Σὲ πολλὰ, ὠστόσο, Ἰδρύματα ἀπουσιάζει κάτι οὐσιαστικό. Ἀπουσιάζει ἡ διάσταση τῆς Ἀγάπης. Ἡ παρεχόμενη βοήθεια σὲ ὅσους καταφεύγουν σ' αὐτὰ, ἔχει συνήθως χαρακτήρα μηχανικὸ καὶ αὐστηρὰ ὑπηρεσιακό. Διευθυντικὸ καὶ ἐπιστημονικὸ προσωπικὸ, ὑπάλληλοι καὶ ἐργαζόμενοι ὅλων τῶν ὑπηρεσιῶν, λειτουργοῦν κατὰ ἕνα τρόπο μηχανικὸ καὶ ἀπρόσωπο.

Εἶναι ἀλήθεια, βέβαια, ὅτι ἡ φύση τῆς ἐργασίας στὰ κοινωφελῆ αὐτὰ Ἰδρύματα εἶναι ἐπίπονη καὶ ἐξουθενωτική, καὶ ὡς ἐκ τούτου, ὁ ἀπρόσωπος καὶ μηχανικὸς τρόπος ἐργασίας ἐπιβάλλεται ὑποχρεωτικά. Ὅστόσο, τὰ Ἰδρύματα ὑπάρχουν καὶ λειτουργοῦν γιὰ ἀνθρώπους καὶ ὄχι γιὰ μηχανές ἢ μὴ ἔλλογα ὄντα. Ὅς ἐκ τούτου, καὶ ἡ παρεχόμενη βοήθεια σὲ ὅλα ἀνεξαιρέτως τὰ κοινωφελῆ Ἰδρύματα πρέπει νὰ ἔχει ἀνθρωπιστικὸ χαρακτήρα.

Σ' αὐτὸ τὸ σημαντικό ἔργο, μπορείς νὰ

συμβάλλεις καὶ σύ, ἀγαπητὲ ἀδελφέ, μὲ τὸ δικό σου τρόπο. Ἐνας πρῶτος τρόπος εἶναι ἡ τακτικὴ καὶ συχνὴ παρουσία σου στὰ Ἰδρύματα αὐτά. Καὶ μόνη ἢ παρουσία τοῦ Ἱερέα κατευνάζει τὰ κουρασμένα νεῦρα, μαλακώνει τοὺς τρόπους, ἐξευγενίζει τὴ συμπεριφορὰ καὶ εἰρηνεύει τὶς ταραγμένες καρδιές.

Μεγάλη, ἐπίσης, σημασία ἔχει ἡ προσωπικὴ γνωριμία καὶ ἐπαφή σου μὲ τὰ πρόσωπα τόσο τῶν στελεχῶν τοῦ Ἰδρύματος, ὅσο καὶ τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἐξυπηρετοῦνται ἀπὸ αὐτό. Ἡ ἐντατικὴ ἐργασία καὶ ἡ περιορισμένη ἀνθρώπινη φυσικὴ ἀντοχὴ καταπονοῦν τοὺς ἐργαζόμενους στὰ Ἰδρύματα. Ὅς ἐκ τούτου ἔχουν ἀνάγκη ἐνὸς καλοῦ λόγου, μιᾶς χρήσιμης συμβουλῆς, τῆς ἱερατικῆς εὐλογίας καὶ εὐχῆς.

Αὐτὴ τὴν πνευματικὴ συμπαράσταση μπορεῖ νὰ προσφέρει μόνον ὁ Ἱερεὺς. Διότι καὶ ὁ λόγος σου εἶναι καὶ πρέπει νὰ εἶναι πνευματικὸς καὶ ἡ εὐλογία καὶ εὐχή σου ἔχουν ἄμεση ἀνταπόκριση, λόγω τοῦ ζῶντος ἱερατικοῦ χαρίσματος ποὺ σοῦ ἔχει δοθεῖ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἡ ἀπουσία τοῦ Ἱερέα ἀπὸ τὰ Ἰδρύματα στερεῖ τόσο τὸ Προσωπικὸ ὅσο καὶ τοὺς τροφίμους τοὺς ἀπὸ ἕνα ζωτικὸ, πνευματικὸ στήριγμα.

Μὲ πολλὲς εὐχὲς
† Ὁ Α.Ε.

Ἄπα-ΤΗΛΟΣ γάμος

Τοῦ κ. Τριανταφύλλου Κ. Μπολτέτσου
Υπευθύνου Κέντρου Γάμου καὶ Οἰκογενείας Ἰ. Μ. Φθιώτιδος

Γιὰ ἄλλη μία φορά φαίνεται πὼς τὰ θέματα Γάμου, Οἰκογενείας καὶ Παιδιοῦ ἐξελίσσονται σέ σημεῖα αἰχμῆς καὶ τοῦ καινούργιου αἰῶνα. Τελευταῖο κρούσμα ἡ ὑπόθεση «Τῆλος». Δυὸ ἦταν οἱ κεντρικοὶ ἄξονες, γύρω ἀπὸ τοὺς ὁποίους περιστρέφονταν οἱ περισσότερες ἀντιπαραθέσεις γιὰ τοὺς ὑποτιθέμενους γάμους ὁμοφυλόφιλων ζευγαριῶν: α. τὸ δικαίωμα τοῦ κάθε ἀνθρώπου νὰ κάνει ὅ,τι ἐπιθυμῆι στὴν προσωπική του ζωὴ καὶ β. ἡ ἐπιστημονικὰ τεκμηριωμένη θέση καὶ στάση τῆς κοινωνίας σέ τέτοιου εἶδους ἐπισημοποιήσεις ὁμόφυλων σχέσεων.

Ἄς δοῦμε ὅμως, τώρα, λίγο καλύτερα ἕναν διαφορετικοῦ τύπου ἀντίλογο πρὸς αὐτὲς τὶς δυὸ θέσεις. Μὲ τὴν ἴδια ἀκριβῶς λογική τῆς ἀποδοχῆς τῶν προσωπικῶν ἐπιλογῶν καὶ τοῦ «σεβασμοῦ», πού πρέπει αὐτὲς νὰ τύχουν, νομίζουμε ὅτι εἶναι ἰσχυρὸς παράλληλα καὶ ὁ ἐξῆς συλλογισμὸς: Ἐὰν θεωρηθεῖ φυσιολογικὸ καὶ δίκαιο τὸ αἶτημα γιὰ ἀποδοχὴ τοῦ ὀρισμοῦ ὡς γάμου αὐτοῦ τῶν δύο ἴδιου φύλου ἀτόμων, πρέπει νὰ δεῖ κανεὶς ὡς ἐξίσου φυσιολογικὸ, σεβαστὸ καὶ ἀποδεκτὸ νὰ θεωροῦνται ἀπὸ τὴν κοινωνία ὡς γάμοι καὶ ἄλλες ἐξίσου διαστροφικές «ἐπιλογές», μεταξὺ ἀδελφῶν διαφορετικοῦ ἢ ἴδιου φύλου, μεταξὺ γονέως καὶ παιδιοῦ διαφορετικοῦ ἢ ἴδιου φύλου, ἀλλά, καὶ γιατί ὄχι, νὰ γίνεῖ ἀποδεκτὸς ταυτόχρονος γάμος τριῶν καὶ περισσοτέρων ἀτόμων μεταξὺ τους. Καὶ τὸ πρᾶγμα πάει λέγοντας. Εὐτυχῶς καὶ ἡ πιὸ «προχωρημένη» κοινωνία μπορεῖ νὰ ἀντιληφθεῖ ἀκόμα ὅτι τὸ ἀτομικὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς ὑποχωρεῖ μπροστὰ στὴν ἠθική καὶ τὶς πανανθρώπινες ἀρχές τοῦ χαρακτηριζόμενου ὡς «φυσικοῦ» δικαίου.

Ἄς μὴν κουνᾶμε, ὅμως, τὸ κεφάλι λέγοντας «γίναμε Σόδομα καὶ Γόμορα». Τὸ ἔργο συνεχίζεται μὲ νέα ἐπεισόδια, λόγω ἐλλιποῦς σχετικῆς ἐπιμόρφωσης ἀλλὰ καὶ γιατί κάποια «προχωρημένα μυαλά» εἴτε ἀδυνατοῦν νὰ κατανοήσουν, εἴτε δὲν ἐπιθυμοῦν νὰ δεχθοῦν τί εἶναι ὁ Γάμος. Γάμος ὅπως ἦταν πάντα καὶ ἀπὸ τοὺς πάντες διατυπωμένο εἶναι ἡ ἀπόλυτη κοινωνία καὶ συνάφεια ἐνὸς ἀνδρα καὶ μιᾶς γυναίκας μὲ σκοπὸ τὴν ἠθική τελείωση, πού προέρχεται μέσα ἀπὸ τὴν

δημιουργία παιδιῶν, τὴν ἀλληλοὑποστήριξη καὶ τὸν κοινὸ ἀγῶνα.

Γιὰ τὴν Ἐκκλησία μας καὶ τὴ Θεολογία Τῆς ὀνυμφαγωγὸς Θεὸς στὸν Παράδεισο ἱερολόγησε καὶ τέλεσε τὸν πρῶτο Γάμο τῆς Ἰστορίας. Φέροντας τὴ γυναίκα πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ καθαγιάζοντας τὴν ἔνωση τῶν δύο φύλων, μὲ σκοπὸ τὴν ἐκπλήρωση τῶν βασικότερων σκοπῶν τοῦ γάμου: τῆς ἀλληλοβοήθειας, τῆς τεκνογονίας, τῆς ἠθικῆς τελείωσης (σχετικῶς: Κέντρου Γάμου καὶ Οἰκογενείας Ἱερᾶς Μητροπόλεως Φθιώτιδος, Γιὰ νὰ ζήσει ὁ Γάμος, β' ἔκδοση, Λαμία 2008, σ. 70). Θὰ μπορέσουν ἄραγε ποτέ νὰ δοῦν καὶ νὰ ἀντιληφθοῦν αὐτὰ τὰ «προχωρημένα μυαλά» πόσο μακριὰ βρίσκεται αὐτὸ πού θέλουν νὰ παρουσιάσουν ὡς γάμο μὲ αὐτὸ πού γιὰ αἰῶνες, γιὰ τὶς πολιτισμένες κοινωνίες καὶ γιὰ τοὺς νουνεχεῖς ἀνθρώπους ἦταν καὶ θὰ εἶναι οὐσιαστικὸς, καρποφόρος καὶ πραγματικὸς γάμος;

Στὸ κάτω-κάτω δὲν γίνεται νὰ ἀρνηθοῦμε τὰ λόγια τῆς Καινῆς Διαθήκης, ὅπου μὲ τὴν μεγαλύτερη σαφήνεια καὶ γιὰ πολλαπλοὺς ποιμαντικούς λόγους, μὲ πρῶτο καὶ κύριο νὰ ὀδηγήσει στὴν μετάνοια, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος γράφει στὴν Α' πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολή του (6,9-13) ἀνάμεσα σέ πολλές κατηγορίες ἀμετανοήτων ἀμαρτωλῶν, ὅτι «ἀρσενικοῖτες» τὴν βασιλεία τοῦ Θεοῦ δὲν μποροῦν νὰ κληρονομήσουν καθὼς καὶ στὴν Α' πρὸς Τιμόθεον Ἐπιστολή του (1,8-11) ὅτι οἱ «ἀρσενικοῖτες» ἀντίκεινται στὸν Νόμο τοῦ μακάριου Θεοῦ. Καὶ μόνο ἡ προσεκτικὴ μελέτη τῶν ἀγιογραφικῶν αὐτῶν παραθεμάτων θὰ ἦταν ἀρκετὴ νὰ ἐξηγήσει στὸν κάθε καλοπροαίρετο ἀνθρώπο τὸ γιατί δὲν νοεῖται γάμος ὁμοφύλων.

Τὸ ... κέρδος ἀπὸ αὐτὲς τὶς συζητήσεις θὰ εἶναι ὅπωςδήποτε ἡ εὐρύτερη ἀποδοχὴ τῆς «παρὰ φύση» διαφορετικότητας τοῦ ἄλλου. Μὰ καὶ ἔτσι νὰ εἶναι, ἡ Ἐκκλησία δὲν ὑστερεῖ σέ τίποτε, καθὼς πρώτη ἢ ἴδια αὐτὸ πάντοτε τὸ ὑπογράμμιζε καὶ τὸ πίστευε, ὅταν διακήρυττε σέ κάθε περίπτωση, ὅτι δὲν καταδικάζει, δὲν μισεῖ, δὲν δώκει τὸν ἀμαρτωλὸ ἀλλὰ τὴν ἀμαρτία. Καὶ ἔτσι θὰ εἶναι πάντα.

Τὸ σημεῖο τριβῆς σέ αὐτὴν τὴν περίπτωση ἔχει, κατὰ τὴ γνώμη μας, νὰ κάνει μὲ τὸ ὅτι μὲ-

σα στὴν Ἐκκλησία ἀναγνωρίζουμε τὰ πάθη καὶ τὶς ἀδυναμίες μας ἀπέναντι στὸ ἰδεῶδες τοῦ Θεοῦ γιὰ τὸν ἀνθρώπο καὶ σέ δεύτερο ἐπίπεδο κάποια στιγμή τῆς ζωῆς μας, μετανιώνοντας γιὰ τὶς ἀμαρτίες μας προσπαθοῦμε, ἄσχετα μὲ τὴν κατάληξη, νὰ ὑπερβοῦμε καὶ νὰ ξεπεράσουμε τὰ πάθη μας. Στὴν περίπτωση τῆς συνάφειας ἐνὸς ὁμόφυλου ζεύγους ἔχουμε μία κατάσταση κατὰ τὴν ὁποία ὁ ἀσθενὴς ὄχι μόνο δὲν θέλει νὰ θεραπεύσει τὴν ἀδυναμία του, ἀλλὰ τὴν θεωρεῖ δύναμη καὶ μάλιστα τὴν φέρνει καὶ ὡς πρότυπο καὶ παράδειγμα πρὸς μίμηση.

Σέ κάθε περίπτωση, αὐτὸ πού πρέπει νὰ τονίζουμε καὶ νὰ ὑπογραμμίζουμε εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι εὐτυχῶς δὲν ζοῦμε σέ καθεστῶς ἀνελευθερίας, ἀπολυταρχίας καὶ ὀλοκληρωτισμοῦ, ὥστε ἡ ὁποία παρέκκλιση καὶ ἀμαρτία -στὴν περίπτωση πού δὲν βλάπτει, βεβαίως, κάποιον ἄλλο, ἀλλὰ ἀφορᾶ μόνο στὸν «δράστη»- νὰ τιμωρεῖται μὲ πονεὺς κάθειρξης ἢ καὶ θανατικῆς καταδίκης, ὅπως συμβαίνει ἀκόμα καὶ σήμερα σέ χώρες μακρινές. Εἶναι, ὅμως, διαφορετικὸ αὐτὸ τὸ «πογκρόμ», ὁ διωγμὸς ἀνθρώπων καὶ κοσμοθεωριῶν, καὶ διαφορετικὸ τὸ νὰ μὴν ἀποδέχεται ἡ κοινωνία, παρὰ τοὺς κάθε μορφῆς ἐκβιασμούς, τὴν δράση αὐτῶν τῶν ὁμάδων νὰ καταπατοῦν τὰ θεϊκὰ καὶ φυσιολογικά. Μιὰ πράξη, ὅμως, ἀφύσικη δὲν ἔχει μέλλον, δὲν γνωρίζει συνέχεια, ἀπορρίπτεται ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς φυσικοὺς μηχανισμούς.

Τὸ ζήτημα, λοιπόν, πού ἐρεθίζει εἶναι ὅτι θέλουν κάποιοι νὰ διαδώσουν, νὰ ἐπιβάλουν, νὰ παρουσιάσουν τὸν στεῖρο γάμο ὁμόφυλων ζευγαριῶν, ὡς μιὰ σχέση λειτουργικὴ καὶ δικαιοματική, μιὰ κατάσταση ἠθική καὶ τιμητική, μιὰ ἐπιλογὴ φυσικὴ καὶ φυσιολογική. Καὶ ἐὰν ἐπιλέξαμε τὸ ρῆμα «ἐρεθίζει» εἶναι μὲ μιὰ ἔννοια σωτηριολογική, περιβεβλημένη μὲ μεγάλη δόση ποιμαντικοῦ ἐνδιαφέροντος. Τὸ Εὐαγγέλιό μας ἐνημερώνει πὼς «τὰ ὄψωνα τῆς ἀμαρτίας θάνατος» (Λουκ. 6,23). Συνεπῶς, καθὼς τέτοιες συμπεριφορές εἶναι ἐφάμαρτες, δὲν μποροῦμε νὰ μὴν μιλήσουμε ἔχοντας πάντοτε μπροστὰ στὰ μάτια μας τὴν σοφία τῆς Ἁγίας μας Γραφῆς «πάντα μοὶ ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει» (Α Κορ. 6,12).

Ἡ υἰοθέτηση μιᾶς νοοτροπίας ἐλευθεριότητας τοῦ ἤθους, μὲ νομοθετικὴ μάλιστα κάλυψη, προβληματίζει τὸν ἀπλὸ πολίτη καὶ τὸν ὀδηγεῖ νὰ ἀναθεωρεῖ, νὰ ἐξοικειώνεται μὲ τὴν ἰδέα καὶ νὰ θεωρεῖ στὴ συνέχεια, βομβαρδιζόμενος ἀπὸ Μέσα Ἐνημέρωσης καὶ δημοσιογράφους, συγκεκριμένης κατεύθυνσης καὶ ὀπτικῆς, αὐτὸ πού γνώριζε ὡς διαστροφή, ὅτι ἐντέλει ἀποτελεῖ ἀποδεκτὴ ἐπιλογὴ στὴ ζωὴ καὶ τὴν κοινωνία.

Ἄρκει, ὅμως, ἡ σαρκική αὐτὴ ἀπόλαυση γιὰ νὰ δημιουργηθεῖ μιὰ οἰκογένεια; Ποῦ βρίσκεται ἡ ψυχικὴ σύνδεση, ἡ πληρότητα, ἡ χαρὰ, ἡ εὐτυχία; Ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους μύθους μέχρι τὶς σύγχρονες ψυχολογικὲς ἀρχές, τὰ πάντα μιλοῦν γιὰ τὴν ὀλοκλήρωση, πού βιώνει τὸ ἕνα φύλο ὅταν βρίσκει τὸ ἄλλο φύλο, ὥστε νὰ λειτουργήσει συμπληρωματικά. Ἡ ἔνωση ἀνδρα καὶ γυναίκας φτιάχνει τὸν ἀνθρώπο. Παραλλαγές τοῦ θεϊκοῦ καὶ φυσικοῦ αὐτοῦ κανόνα εἶναι καταδικασμένες νὰ μείνουν ἀνολοκληρώτες. Ἡ τρυφερότητα καὶ ὁ συναισθηματισμὸς τῆς γυναίκας θέλει τὸν ὀρθολογισμὸ καὶ τὴν ἀποφασιστικότητα τοῦ ἀνδρα γιὰ νὰ δημιουργήσουν ἕνα ἀρμονικὸ σύνολο. Καὶ ἀλήθεια, ἐὰν τὸ ζητούμενο σέ αὐτὲς τὶς ὁμόφυλες σχέσεις δὲν εἶναι ἡ σαρκική συνάφεια, καὶ εἶναι ἡ ταύτιση προσωπικοτήτων, συμπεριφορῶν καὶ στόχων, τότε μήπως ὅλο αὐτὸ τὸ περίεργο οἰκοδόμημα δὲν εἶναι τίποτα ἄλλο παρὰ μιὰ παρεξηγημένη σχέση, ἡ ὁποία κάτω ἀπὸ ἄλλες συνθήκες, νοοτροπίες καὶ ἐπιρροές θὰ ἦταν μιὰ πολὺ καλὴ φιλία;

Ἄς πάντως καὶ νὰ ὀδηγηθοῦν τὰ πράγματα γιὰ πολὺ ἢ γιὰ λίγο χρονικὸ διάστημα, στὸ ζήτημα τῆς υἰοθεσίας παιδιῶν ἀπὸ ὁμόφυλα ζευγάρια πρέπει νὰ εἶναι ἀκόμα πιὸ προσεκτικὰ καὶ σταθερὰ τὰ βήματα τῆς κοινωνίας. Πιστεύουμε εἰλικρινὰ ὅτι σέ κάθε τέτοιου συζήτησης ἢ περίπτωση, ἡ Ἐκκλησία καὶ οἱ ἰσορροπημένοι ἀνθρώποι, ἐπιστήμονες, φορεῖς καὶ πολιτικοὶ σχηματισμοὶ θὰ βροῦν κοινὸ βῆμα. Ἡ Ψυχολογία, ἡ Νομική καὶ ὅλες οἱ Ἀνθρωπιστικὲς Ἐπιστῆμες θὰ ἀρθρώσουν λόγο, θὰ ὀρθώσουν τὸ ἀνάστημα καὶ θὰ ὑψώσουν τὸ παράστημά τους γιὰ νὰ μὴν συμβεῖ αὐτὸ πού θὰ ἀποτελεῖ ντροπὴ γιὰ κάθε γενιά, πού τὸ ἀποδέχεται. Νὰ δοθοῦν, δηλαδή, παιδιὰ, μικρὲς καὶ ἀθῶες ψυχές σέ ἀνθρώπους ἀδύναμους ἀπὸ τὴ φύση καὶ ἀκατάλληλους ἀπὸ τὴν ἠθική, νὰ ἔχουν κάτω ἀπὸ τὴν «γονική» τους ἐξουσία παιδικὲς ὑπάρξεις.

Ἄς στὰ ἀρχαῖα καὶ πρωτόγονα χρόνια τὰ ἔθνη «τὰ μὴ νόμον ἔχοντα φύσει τὰ τοῦ νόμου ποιῆ» (Ρωμ. 2,14), σήμερα στὴν ἐποχὴ τῆς μεγαλύτερης ἐξέλιξης σέ ἐπίπεδο τεχνολογίας καὶ ἐπιστημῶν, καλούμαστε νὰ δώσουμε ἐξετάσεις στὸ μάθημα τοῦ ἠθικοῦ πολιτισμοῦ. Ἡ Ἐκκλησία μας μὲ τὴν πλοῦσια Θεολογία τῆς διαδραματίζει ρόλο φροντιστή. Ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν κοινωνία μας, ἐὰν εἶναι ἀρκετὰ καλὴ, νὰ περάσει τὸ μάθημα ἐπιτυχῶς. Μόνο τότε τόσο ὁ γάμος τῶν ἀνθρώπων ὅσο καὶ ἡ σχέση Θεοῦ καὶ ἀνθρώπου θὰ εἶναι ἀνεξί-ΤΗΛΟΣ.

Παῦλος ὁ Οἰκουμενικὸς Ἀπόστολος

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Χίου
κ.κ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ

Πόσα ὀφείλει ὁ κόσμος καὶ ἡ Εὐρώπη, ἰδιαίτερα ὅμως ἡ Ἑλλάς, στὸν ἰδρυτὴ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Πολιτισμοῦ, τὸν Ἀπόστολο τῶν Ἐθνῶν, ἔχει ἀπὸ ἀρκετὰ χρόνια ἀρχίσει ἡ ἀνθρωπότης νὰ τὸ διαισθάνεται.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ὁ «πρῶτος μετὰ τὸν Ἔνα», ὅπως ἔχει χαρακτηριθεῖ, στὴν ἡρωικὴ ἐποχὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ, παρουσιάζεται, ὡς ἕνας ἀπὸ τοὺς ἔμπειρους καθοδηγητὲς ψυχῶν. Σ' ὅλα τὰ παραστρατήματα τῆς Ἰστορίας, ὑψώνεται ἡ ἀποστολικὴ του μορφή μετὰ τὴν ἐγερτήρια κλήση: «Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας» (Ἐβρ. ιγ' 8), καθὼς καὶ μετὰ τὸ κοινωνικὸ του κήρυγμα τῆς ἐθνικῆς καὶ διεθνoῦς συναδελφώσεως, τῆς διακηρύξεως τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων καὶ τῆς ἰσότητος τῶν φύλλων: «οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος οὐδέ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος οὐδέ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ πάντες γὰρ ὑμεῖς εἰς ἓστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ» (Γαλ. γ', 28).

Υπῆρχεν ὁ τολμηρὸς πρωτοπόρος καὶ διαμορφωτὴς τῆς χριστιανικῆς Εὐρώπης. Ὁ Παῦλος αισθανόταν ἐκείνη τὴν ἀκάθεκτη ὁρμή, πού πάντα τὸν ὠδηγοῦσε καὶ πιὸ μακρύτερα, ὅλο καὶ δυτικότερα. Ἦταν «ὁ ἄνθρωπος, πού εἶχε μία καὶ μόνον ἰδέα», νὰ πάρει τὸν κόσμο μετὰ τὸ μέρος τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ φέρει τὸν Χριστὸ καὶ τὸ Εὐαγγέλιό Του μέχρι τῶν περάτων τῆς γῆς. Αἰσθανόταν, ὅτι ἦταν ἀγγελιαφόρος τοῦ Θεοῦ, πού ἔφερε μιὰ συνταρακτικὴ εἶδηση: ὅτι ἦλθε ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ κι ἡ ἀνθρωπότης εἶχε ἐμπρὸς τῆς λαμπρῆς μέλου.

Ὁ Παῦλος δὲν ἦταν μόνον Ἱεραπόστολος, ἦταν καὶ «Ποιμὴν». Ἦταν εἰς θέσιν καὶ νὰ στερεώνει καὶ νὰ διατηρεῖ ἐκεῖνο, πού κατέκτησε γιὰ τὸν Κύριο. Δὲν ἐπιδιώκει γρήγορες καὶ ἐκθαμβωτικὲς ἐπιτυχίες. Ὡς Ἱεραπόστολος παρομοιάζει τὸν ἑαυτό του μετὰ «σοφὸν ἀρχιτέκτονα», ὡς «Ποιμὴν» ψυχῶν παρομοιάζεται μετὰ «πατέρα», πού, μετὰ τὴν καλωσύνη καὶ τὴν αὐστηρότητα, διατηρεῖ τὰ παιδιὰ του στὴν χριστιανικὴ πίστη. Εἶχε αὐτὸς ὁ θαυμαστὸς ἄνθρωπος στὴν διάθεσή του τοὺς πιὸ τρυφεροὺς τόνους τῆς καρδιάς, τὰ πιὸ πλούσια αἰσθήματα, πού ἔπλεκαν δεσμό θερμῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης, ἀνάμεσα σ' αὐτὸν καὶ τοὺς καινούργιους χριστιανούς. Ὁ προσωπικός, ὅμως, καὶ στενὸς αὐτὸς σύνδεσμος δὲν ἦταν αὐτοσκοπός, ἀλλὰ τὸ μέσον, γιὰ νὰ φέρη τοὺς πιστοὺς σὲ στενὴ φιλία μετὰ τὸν Χριστό.

Ὁ Χριστιανισμὸς, γιὰ τὸν Παῦλο, δὲν εἶναι ἀφηρημένη διδασκαλία, οὔτε νοητικὴ σχέση πρὸς τὸν Θεό, ἀλλὰ πρῶτα ἀπ' ὅλα τρυφερή, ἐσωτερικὴ ἐπαφή μετὰ τὸν Κύριο, πού, πρὸς χάριν Του, εἶναι κανεὶς ἕτοιμος καὶ νὰ πάθει καὶ νὰ πεθάνει. Γιατὶ ὁ Χριστιανισμὸς δὲν εἶναι ἀπλῶς φιλοσοφία, ἀλλὰ καινούργια ζωὴ, ἀναγέννηση. Παντοῦ μέσα στὸν ἄνθρωπο ἀναζητοῦσε τὸ γνήσια ἀνθρώπινο καὶ προσπαθοῦσε νὰ τὸν κάμει σύντροφό του: «τοῖς πᾶσι γέγονα τὰ πάντα, ἵνα πάντως τινὰς σώσω» (Α' Κορινθ. θ', 20).

Ἡ φωτεινὴ ἀποψη τῆς ζωῆς, πού ἐκπροσωποῦσε ὁ Παῦλος, εἶναι νὰ γνωρίσει κανεὶς τὸν Θεὸν σὰν φῶς, ἀγάπη καὶ ζωὴ. Στὸν ὕμνο του γιὰ τὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ



δείχνει «ὁδὸν καθ' ὑπερβολὴν» ἀνώτερη ἀκόμη κι ἀπ' τὴν πίστη, τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν γνώση.

Ὁ Παῦλος στέκει μπροστά μας σ' ὅλο του τὸ μεγαλεῖο, ὡς ὁ μεγαλύτερος χριστιανὸς πνευματικὸς ἄνθρωπος καί, συγκρόνως, ὡς μεγάλος ρεαλιστής. Συλλαμβάνει τὴν ἰδέα μιᾶς οἰκουμενικῆς ἐκκλη-

σίας καὶ ἀναλώνει ὅλες του τὶς δυνάμεις γιὰ τὴν πραγματοποίησή της.

Πόσο μεγάλος φαντάζει αὐτὸς ὁ Παῦλος, μετὰ μιὰ πύρινη ψυχὴ μέσα του, σὰν ἀκλόνητος βράχος μέσα στὴν θάλασσα! Ἀναδεικνύεται διδάσκαλος τῆς οἰκουμένης καὶ καταναγάζει μετὰ τὸν πυρσὸ τῆς πίστεως ὅλον σχεδὸν τὸν τότε γνωστὸ κόσμος: «τέθεικά σε εἰς φῶς ἐθνῶν, τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς» (Πρ. ιγ' 47). Εἶχε τὴν συνείδησιν, ὅτι «Ἑλλησί τε καὶ βαρβάρους, σοφοῖς τε καὶ ἀνοήτοις» ἦταν ὀφειλέτης, ὑποχρεωμένος νὰ μεταφέρει σὲ ὅλους τὸ φῶς τοῦ Χριστοῦ.

Δίκαια ὁ μελωδὸς τῆς Ἐκκλησίας ὀνομάζει τὸν Παῦλο «θεσπέσιον, τῶν ἁγίων Ἐκκλησιῶν ῥήτορα καὶ φωστῆρα, κήρυκα τῆς πίστεως καὶ διδάσκαλον τῆς οἰκουμένης».

Ὁ Παῦλος, χωρὶς ἀμφιβολία, ἀνήκει στὶς ἀπόλυτα μεγάλες μορφές καὶ στοὺς πιὸ μεγάλους ἀναμορφωτὲς τῆς Χριστιανικῆς Δύσεως.

Τι ἀποτελοῦσε, ὅμως, τὸ προσωπικὸ του μεγαλεῖο; Ὁ ἄνθρωπος μόνος του δὲν ἔχει μεγαλεῖο. Μόνον τὸ μεγαλεῖο τῆς κλήσεώς του καὶ ἡ ἀκαταπόνητη ἀφιέρωσή του σὲ μιὰ ὑπεράνθρωπη ἀποστολὴ τὸν κάνει ἀληθινὰ μεγάλο. Ἡ ἀπόλυτη ἀπορρόφηση τοῦ ἀτομικοῦ ἐγὼ μέσα στὸ Χριστό, αὐτὴ ἀποτελοῦσε τὸν πνευματικὸ πυρῆνα τῆς υπάρξεως τοῦ Παύλου καὶ τὸ μυστικὸ τοῦ μεγαλείου του. Κάθε ἀληθινὰ μεγάλο ἐπιδρᾶ καὶ στὸ πιὸ μακρινὸ μέλλον. Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο βρίσκεται ἡ σημασία τοῦ Ἀποστόλου γιὰ τὴν παγκόσμια Ἰστορία.

Καὶ στὶς ἡμέρες μας, πρέπει νὰ ἔχομε τὴν συναίσθησιν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος, πού ἔχει διαμορφώσει, γιὰ πρώτη φορά, τὴν νέα κοινωνικὴ νοοτροπία, ἀπ' τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ Διδασκάλου Του καὶ ἀπ' τὴν καλύτερη κληρονομία τῶν ἀνθρώπων τῆς ἀρχαιότητος, δὲν ἦταν ἄλλος ἀπὸ τὸν Παῦλο τῆς Ταρσοῦ. Αὐτὸ «τὸ πνεῦμα», πού χρησιμοποιοῦσε ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ἔμεινε κι ἔγινε τὸ πνεῦμα τοῦ εὐρωπαϊκοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ.

Ἡ ἔννοια τοῦ πληρώματος στον Ἀπόστολο Παῦλο

Ἡ ἔτυμολογία τοῦ ὄρου «Πλήρωμα»

Τοῦ Αἰδσ. Πρωτοπρεσβυτέρου
κ. Σπυριδωνος Λόντου

Ὁ ὄρος “πλήρωμα” εἶναι ἑλληνική λέξη καὶ παράγεται ἀπὸ τὸ “πληροῦν” ἔχει δὲ συνήθως δύο σημασίες: γεμίζω, ἐκπληρώνω. Ἡ δευτέρη σημασία ἔχει σχέση μετὰ τὴν πρώτη, ἀλλὰ στὴν οὐσία ἔχουν διαχωριστεῖ μεταξύ τους. Ἡ λέξη ἔχει ἄλλοτε ἐνεργητικὸ καὶ ἄλλοτε παθητικὸ χαρακτήρα. Ὁ Στοιγ ὑποστηρίζει ὅτι ἔχει πάντοτε ἐνεργητικὸ χαρακτήρα στὴν Καινὴ Διαθήκη, ἐνῶ ὁ Fritzsche ἂν καὶ θεωρεῖ ὅτι ἔχει κυρίως παθητικὸ χαρακτήρα, ἐν τούτοις παρατηρεῖ μία ἐνεργητικὴ διάθεση.

Γενικώτερα, ὅλες οἱ λέξεις μετὰ κατάληξη -μά φαίνεται νὰ ἔχουν παθητικὸ χαρακτήρα καὶ σημαίνουν τὴν ἴδια τὴν πράξη ὀλοκληρωμένη ἢ ἀκόμη τὸ ἀποτέλεσμα καὶ τὸ προῖον τῆς πράξης αὐτῆς, π.χ. κήρυγμα, δικαίωμα, ἀντάλλαγμα κ.ά. Σὲ ὅλες ὁμως τὶς περιπτώσεις ἔχει παθητικὸ χαρακτήρα καὶ περιγράφει κάτι ποὺ γίνεται μετὰ τὸ ἐνεργητικὸ ρῆμα. Συνεπῶς, ἀφοῦ τὸ “πληροῦν” μεταφράζεται “ὀλοκληρώνω”, τότε “πλήρωμα” εἶναι αὐτὸ ποὺ ὀλοκληρώθηκε, τὸ ὀλοκλήρωμα, συμπλήρωμα.

Ἡ λέξη “πλήρωμα” χρησιμοποιοῦνταν ὡς τεχνικὸς ὄρος ἀναφορικὰ μετὰ τὸν Θεὸ στὴν Κ. Διαθήκη, ἰδιαίτερα δὲ στὶς περιοχὲς τῆς Ἀσίας, ὅπως οἱ Κολοσσῆς καὶ ἡ Ἐφεσος. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος δανείσθηκε τὸν ὄρο αὐτὸ καὶ τὸν παρουσίασε μετὰ μία διαφορετικὴ προσέγγιση, θέλοντας νὰ ἐκφράσει τὴν σωτηριώδη δύναμη τοῦ Χριστοῦ, ποὺ ἔλαβε κάθε ἐξουσία στὸν οὐρανὸ καὶ τὴν γῆ.

Ἡ χρῆση τοῦ ὄρου «Πλήρωμα ἐκτὸς Ἀγ. Γραφῆς»

Ὁ ὄρος “πλήρωμα” χρησιμοποιήθηκε στὴν ἑλληνικὴ κλασικὴ γραμματεία ὅπου καὶ εἶχε τὶς ἀκόλουθες ἐρμηνεῖες:

α. Οἱ ναῦτες ἐνὸς πλοίου, ἀκόμη περισσότερο, αὐτοὶ ποὺ ἐπάνδρωναν ἕνα πλοῖο ἀποκαλοῦνταν

πλήρωμα” .π.χ. “διὰ τὸ ἐκ πολλῶν πληρωμάτων εἰς ὀλίγας (ναῦς) ἐκλελέχθαι τοὺς ἀρίστους ἐρέτας” καὶ “ἀπὸ δύο πληρωμάτων ἐμάχοντο. πέντε γὰρ εἶχον πληρώματα”. Ἄν ὑποθέσουμε ὅτι οἱ ἄνδρες ἐνὸς πλοίου καλοῦνται “πλήρωμα”, τότε παρουσιάζουμε τὸν παθητικὸ ρόλο τοῦ ὄρου. Μετὰ τὴν μορφή αὐτὴ ὁ ὄρος χρησιμοποιήθηκε ἀπὸ τὸν Ἀριστοτέλη δηλώνοντας τὸ στρατεύμα: “μήτε αὐτάρκεις ἔσσεσθαι πλήρωμα ἐνὸς οἰκείου στρατεύματος παρασχέσθαι”.

β. Ὁ πληθυσμὸς μιᾶς πόλης ἢ γενικὰ ὁ συνολικὸς ἀριθμὸς ἀτόμων καλοῦνταν “πλήρωμα” π.χ. “μὴ μέντοι δυνατοὶ πλήρωμα παρασχέσθαι πόλεως” καὶ “πεντήκοντα καὶ διακοσίους φησὶν εἶναι τὸ πλήρωμα τοῦ συνεδρίου”. Ἐπίσης ἡ οἰκογένεια ἦταν “πλήρωμα” τῶν ἀδελφῶν ψυχῶν. Ὁ Ἀριστοτέλης κάνοντας κριτικὴ στὸν Πλάτωνα ἔλεγε ὅτι “ὁ Σωκράτης λέγει πὼς ἡ πόλις ἀποτελεῖται ἀπὸ 4 τάξεις, οἱ ὅποιες ἀποτελοῦν τὸ πλήρωμά της”.

γ. Τὸ ὀλοκλήρο ποσόν. π.χ. “τούτων πλήρωμα τάλαντ’ ἐγγὺς δισχίλια γίνονται ἡμῖν”.

δ. Μπορεῖ ἀκόμη νὰ σημαίνει τὸ σύνολο τῶν χρόνων τῆς ζωῆς .π.χ. “ὀγδοήκοντα δ’ ἔτεα ζῆς πλήρωμα ἀνδρὶ μακρότατον προκείσθαι”.

ε. Τὸ τέλειον ἐπίτευγμα, π.χ. “πλήρωμα χρηστῶν ἐλπίδων”.

Σὲ ὅλες τὶς ἀνωτέρω περιπτώσεις ὁ ὄρος “πλήρωμα” χρησιμοποιεῖται γιὰ νὰ δηλώσει κάτι ποὺ ὀλοκληρώνεται ἀπὸ μόνου του καὶ τὴν ποσότητα. Τὴν λέξη “πλήρωμα” χρησιμοποιεῖ καὶ ὁ Ἅγιος Ἰγνάτιος στὶς ἐπιστολὲς χαιρετισμῶν τοῦ πρὸς τὶς Ἐκκλησίες τῆς Ἐφέσου καὶ τῶν Τράλλεων: “Ἰγνάτιος, ὁ καὶ θεοφόρος, τῆ εὐλογημένη ἐν μεγέθει Θεοῦ πατρὸς πληρώματι...τῆ ἐκκλησίᾳ ἐν Ἐφέσῳ” “Ἰγνάτιος, ὁ καὶ θεοφόρος...ἐκκλησίᾳ ἐν Τράλλεσιν...ἀσπάζομαι ἐν τῷ πληρώματι, ἐν ἀποστολικῷ χαρακτήρι”. Ὁ Φίλωνας χρησιμο-

ποιεῖ τὸν ὄρο θέλοντας νὰ δηλώσει κάτι τὸ πλήρες ὅπως ἦταν καὶ τὸ σύμπαν.

Οἱ Στωικοὶ θεωροῦσαν ὅτι ἡ θεότητα πληροῖ ὄλο τὸ σύμπαν καὶ περιλαμβάνει τὰ πάντα, εἶναι τὸ παγκόσμιον πνεῦμα. Οἱ Γνωστικοὶ ἐπίσης δῆλωναν μετὰ τὴν λέξη “πλήρωμα” τοὺς τριάντα αἰῶνες ἢ ἐκπορεύσεις ἀπὸ τὸν Θεὸ. Ἀκόμη δὲ καὶ τὸν πνευματικὸ κόσμον, τὸ ἀρχέτυπον ἰδεῶδες.

Οἱ Γνωστικοὶ τοῦ β’ αἰ. πρέσβευαν ὅτι τὸ πλήρωμα εἶναι ὁ ἀνώτερος κόσμος, ἐν ἀντιθέσει μετὰ τὸν κάτω κόσμον, τὸ κένωμα. Τὸ πλήρωμα αὐτὸ διακρίνεται σὲ ἐπὶ μέρους θεῖες δυνάμεις, τῶν ὁποίων μέρη ἀποτελοῦν οἱ ὑποστάσεις (βυθός, γῆ, νοῦς, ἀλήθεια) καὶ οἱ ἄγγελοι.

Οἱ ἄνθρωποι στὴν Φρυγία ἐβλεπαν τὸν κόσμον ὡς νὰ ἦταν γεμάτος δαίμονες, τὸν οὐρανὸ γεμάτο “θρόνους, ἀρχὲς καὶ ἐξουσίες” (Κολ., 2:15) καὶ τὸν χῶρον κάτω ἀπὸ τὰ ἄστρα γεμάτο ἀπὸ πνεύματα τοῦ ἀέρα (Ἐφ. 6:12).

Ὁ Θαλῆς, ποὺ εἶχε γεννηθεῖ στὰ μέρη αὐτά, ἔλεγε πὼς ὁ κόσμος εἶναι ἕνα ὄν γεμάτο δαίμονες. Μιὰ ὁμάδα γνωστικῶν ξεχώριζε τὸν πνευματικὸ Χριστὸ ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο Ἰησοῦ, λέγοντας ὅτι ὁ Χριστὸς “εἰσῆγαγε” τὸν Ἰησοῦ κατὰ τὴν βάπτισιν καὶ τὸν ἄφησε τὴν ὥρα τῆς Σταυρώσεως, οὕτως ὥστε ὁ Χριστὸς δὲν γεννήθηκε οὔτε θυσιάστηκε ὡς ἄνθρωπος.

Οἱ Δοκῆτες ἔλεγαν πὼς τὸ ἀνθρώπινο σῶμα τοῦ Κυρίου ἦταν φανταστικὸ καὶ ὁ Εἰρηναῖος δίδασκε ὅτι ὁ Ἰησοῦς ἦταν “τὸ δοχεῖο” στὸ ὁποῖο μπῆκε ὁ Χριστὸς κατὰ τὸ βάπτισμα καὶ ἔπειτα γύρισε στὸ πλήρωμά του. Οἱ Βαλεντινιανοὶ πρέσβευαν ὅτι ὁ ἀπόλυτος Θεὸς δὲν εἶναι ὁ ἴδιος τὸ πλήρωμα, ἀλλὰ περιέχει τὸ πλήρωμα ὡς περιεχόμενό του. Οἱ Ὀφίτες ταυτίζουν τὴν λέξη πλήρωμα μετὰ τὴν πληρότητα γνώσεως. Τὰ δύο γνωστὰ παρακλάδια τοῦ δανείστηκαν χριστιανικὰ καὶ ἐβραϊκὰ κείμενα καὶ περιέγραφαν τὸ βασιλεῖο τοῦ παραδείσου ὡς τὴν γῆ ποὺ ρεεῖ γάλα καὶ μέλι, τὰ ὅποια ἂν δοκιμάσουν οἱ καλοὶ, θὰ γευθοῦν κ.λπ. τὸ πλήρωμα. Ἀκόμη χώριζαν τὸ σύμπαν σὲ τρεῖς περιοχὲς στὶς ὁποῖες ὑπῆρχαν ἀπὸ τρία εἶδη, π.χ. τρεῖς θεοί, τρεῖς ἄνθρωποι κ.λπ. Ὁ Χριστὸς, ἔλεγον, ἔχει τρεῖς φύσεις καὶ κατέχει ὄλο τὸ πλήρωμα τῆς διηρημένης τριάδος.

Ἡ χρῆση τοῦ ὄρου «πλήρωμα» ἀπὸ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος δανείστηκε τὴν ἤδη χρησιμοποιημένη λέξη “πλήρωμα” καὶ τὴν παρου-

σίασε στὶς ἐπιστολὲς του μετὰ τελείως διαφορετικὴ ὀπτικὴ καὶ θεολογικὴ σημασία. Τὰ χωρία στὶς ἐπιστολὲς τοῦ Παύλου ὅπου ἀπαντᾶται ὁ ὄρος “πλήρωμα” εἶναι τὰ ἑξῆς:

1. Ρωμ. 11:12 “εἰ δὲ τὸ παράπτωμα αὐτῶν πλοῦτος κόσμος καὶ τὸ ἥττημα αὐτῶν πλοῦτος ἔθνων, πόσῳ μᾶλλον τὸ πλήρωμα αὐτῶν”.

2. Ρωμ. 11:25 “Ὁὐ γὰρ θέλω ὑμᾶς ἀγνοεῖν, ἀδελφοί, τὸ μυστήριον τοῦτο, ἵνα μὴ ἦτε [παρ’] ἑαυτοῖς φρόνιμοι, ὅτι πῶρως ἀπὸ μέρους τῷ Ἰσραὴλ γέγονεν ἄχρι οὗ τὸ πλήρωμα τῶν ἔθνων εἰσέλθῃ”.

3. Ρωμ. 13:10 “ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακόν [οὐκ ἐργάζεται] πλήρωμα σὺν νόμου ἢ ἀγάπη”.

4. Ρωμ. 15:29 “[οἶδα δέ] ὅτι ἐρχόμενος πρὸς ὑμᾶς ἐν πληρώματι εὐλογίας Χριστοῦ ἐλεύσομαι”.

5. Α’ Κορ. 10:26 “τοῦ Κυρίου γὰρ ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς”.

6. Γαλ. 4:4 “ὅτε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, ἐξαπέστειλεν ὁ Θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ, γενόμενον ἐκ γυναικός, γενόμενον ὑπὸ νόμον”.

7. Ἐφεσ. 1:10 “εἰς οἰκονομίαν τοῦ πληρώματος τῶν καιρῶν, ἀνακεφαλαιώσασθαι τὰ πάντα ἐν τῷ Χριστῷ, τὰ ἐπὶ τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς ἐν αὐτῷ”.

8. Ἐφεσ. 1:23 “ἥτις ἐστὶν τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν πληρουμένου”.

9. Ἐφεσ. 3:19 “γνώσκειν τε τὴν ὑπερβάλλουσαν τῆς γνώσεως ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, ἵνα [πληρωθῆτε εἰς] πᾶν τὸ πλήρωμα τοῦ θεοῦ”.

10. Ἐφεσ. 4:10 “ὁ καταβάς αὐτὸς ἐστὶν καὶ ὁ ἀναβάς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσει τὰ πάντα”.

11. Ἐφεσ. 4:13 “μέχρι καταστήσωμεν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐνότητα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐπιγνώσεως τοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ, εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ”.

12. Ἐφεσ. 5:18 “καὶ μὴ μεθύσκεσθε οἴνω, ἐν ᾧ ἐστὶν ἀσωτία, ἀλλὰ πληροῦσθε ἐν πνεύματι”.

13. Κολοσ. 1:9 “Διὰ τοῦτο καὶ ἡμεῖς, ἀφ’ ἧς ἡμέρας ἠκούσαμεν, οὐ παυόμεθα ὑπὲρ ὑμῶν προσευχόμενοι καὶ αἰτούμενοι, ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ θελήματος αὐτοῦ ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ συνέσει πνευματικῇ”.

14. Κολοσ. 1:19 “ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδόκησεν πᾶν τὸ πλήρωμα κατοικῆσαι”.

15. Κολοσ. 2:9 “ὅτι ἐν αὐτῷ κατοικεῖ πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς”.

16. Κολοσ. 2:10 “καὶ ἐστὲ ἐν αὐτῷ πεπληρωμέ-

νοι, ὅς ἐστιν ἡ κεφαλὴ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας”.

Ἐφοῦ παραθέσαμε τὰ χωρία στὰ ὅποια ἀπαντᾶται ὁ ὅρος “πλήρωμα” θὰ ἀσχοληθοῦμε κατωτέρω μὲ τὸ κάθε ἓνα ἀπὸ αὐτὰ καὶ στὸ τέλος θὰ προσπαθήσουμε, ὅσο μᾶς τὸ ἐπιτρέπει ἡ ἐλαχιστότητά μας, νὰ προσδιορίσουμε τὴν θεολογικὴ σημασία καὶ χρῆση τῆς λέξεως ἀπὸ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο.

Ρωμαίους 11:12 Στὸ χωρίο αὐτὸ ἡ λέξη “πλήρωμα” δηλώνει τὸ ὅλον, τὸ ἀναπλήρωμα. Ὁ Σεβηριανὸς λέγει ὅτι πλήρωμα εἶναι τὸ ὅλον ὡς πρὸς τὸ ὀλίγον, ἐνῶ ὁ Θεοδώρητος προσθέτει “τὸ συναπαρτισθῆναι καὶ αὐτοῖς τοῖς σωζομένοις”. Ἄν ἡ πτώση τοὺς ἔφερε πλούσια τὴν χάρη τοῦ Θεοῦ στὸν κόσμον καὶ ἡ ἥττα τοὺς στήν πνευματικὴ ζωὴ πλούτισε πνευματικὰ τὰ ὑπόλοιπα ἔθνη, πόσω μᾶλλον ἡ τελείωσή τους, ἡ προσέλευσή τους στὸν Χριστό.

Ρωμαίους 11:25 Καὶ ἐδῶ ἡ λέξη “πλήρωμα” δηλώνει τὸ ὅλον, τὸ σύνολο τοῦ ἐθνικοῦ κόσμου ποὺ θὰ πιστέψει. Κατὰ τοὺς Ὁ “πάντας τοὺς ἐξ ἐθνῶν πιστεύειν μέλλοντας”. Ὅταν ὅλοι οἱ λαοὶ πιστέψουν, τότε καὶ ὁ Ἰσραὴλ “πιστεύσας σωθήσεται”.

Ρωμαίους 13:10 Ἡ ἀγάπη στὸν πλησίον ποτέ δὲν κάνει κακό. Ἡ ἀγάπη εἶναι ἡ ἐκπλήρωση τοῦ νόμου, τὸ πληροῦν τὸν νόμο. Ἡ πλήρωση εἶναι ἡ τήρηση τοῦ νόμου. Μπορεῖ ἀκόμα νὰ σημαίνει ὅτι ἡ ἀγάπη εἶναι αὐτὴ ποὺ κρατᾷ τὸν νόμο γεμάτο.

Ρωμαίους 15:29 Τὸ “πλήρωμα” στὸ χωρίο αὐτὸ εἶναι ἡ ὀλοκληρωτικὴ εὐλογία, ἡ εὐλογία τοῦ εὐαγγελίου. Κατὰ τὸν Ζιγαβηνὸ “τουτέστι πεπληρωμένους ἐπαίνου τοῦ ἀπὸ τοῦ εὐαγγελίου”.

Α΄ Κορινθ. 10:26 Ὁ ὅρος “πλήρωμα” στὸ χωρίο αὐτὸ σημαίνει τὸ περιεχόμενο τῆς γῆς, κάθε τί ποὺ βρίσκεται στὴν γῆ. Ὁ Ζιγαβηνὸς μιλά γιὰ τὴν ὀλότητα τῆς γῆς, καὶ ὁ Φώτιος γιὰ τὰ πληροῦντα αὐτήν.

Γαλάτας 4:4 Τὸ “πλήρωμα” ἐδῶ σημαίνει τὴν συμπλήρωση τοῦ χρόνου, τὸν κατάλληλο χρόνο, τὴν ἐκπλήρωση τῶν ἡμερῶν. ἔχει δηλαδὴ τὴν ἔννοια τοῦ τέλους καὶ τοῦ πέρατος ὀρισμένου χρόνου, ἀφοῦ ὁ χρόνος ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ εἶχε προφητευθεῖ ἀπὸ τὸν Προφῆτη Δαυὶδ καὶ ἔλαβε τέλος ἐπὶ τῆς βασιλείας Καίσαρος Αὐγούστου, ὅποτε ἔλαβε ἀρχὴ ἡ ἐνσαρκος οἰκονομία τοῦ Χριστοῦ.

Ἐφεσίους 1:10 Καὶ στὸ χωρίο αὐτὸ ἡ λέξη “πλήρωμα” δηλώνει τὴν συμπλήρωση τοῦ χρόνου, τὸν



κατάλληλο χρόνο. Ἡ οἰκονομία εἶναι ἡ χρηστὴ καὶ ἐπωφελὴς διοίκηση καὶ κατάσταση τοῦ πέρατος τῶν καιρῶν. Ὁ Θεοφύλακτος ἐρμηνεύει τὸ χωρίο λέγοντας πὼς οἱ καιροὶ ἀπαιτοῦσαν κόλαση, ἀλλὰ ἡ παρουσία τοῦ Υἱοῦ “οἰκονόμησε” σωτηρία.

Ἐφεσίους 1:23 Ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὸ πλήρωμά του. Ὅπως τὸ σῶμα εἶναι τὸ πλήρωμα τῆς κεφαλῆς, ἀναπληρώνοντας αὐτὴ μὲ τὰ μέλη, ἔτσι καὶ ἡ Ἐκκλησία εἶναι πλήρωμα τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος πληρῶνει τὰ πάντα κάθε πιστὸ ἄνθρωπο. Ὁ ἱερός Χρυσόστομος λέγει ὅτι ἡ κεφαλὴ πληροῦται καὶ τὸ σῶμα γίνεται τέλειο ὅταν “ὁμοῦ πάντες ὦμεν συγκεκολλημένοι”. Ὅταν εἴμαστε ὅλοι μαζί τότε ὁ Χριστός, ἡ κεφαλὴ, λαμβάνει τέλειο σῶμα. Οἱ ἐρμηνευτὲς τοῦ χωρίου προτείνουν 4 δυνατὲς ἐρμηνεῖες:

α. Ἄν λάβουμε τὸ “πληρουμένου” ὡς παθητικόν, ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ πλήρωμα τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος (καθὼς ἡ Ἐκκλησία αὐξάνει) πληρῶνεται.

β. Ἄν λάβουμε τὸ “πληρουμένου” ὡς μικρὸ ὄνομα μὲ ἐνεργητικὴ διάθεση ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ πλήρωσις τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος συνολικὰ (ἐν πᾶσιν) πληροῖ τὰ πάντα.

γ. Ἄν λάβουμε τὸ “πληρουμένου” ὡς ἐνεργητικὸ καὶ τὸ “πλήρωμα” ὡς παθητικὸ οὐσιαστικόν, ἡ Ἐκκλησία εἶναι αὐτὴ ποὺ πληρῶνεται ἀπὸ τὸν Χριστὸ ποὺ πληροῖ τὰ πάντα.

δ. Ἄν λάβουμε τὸ “πληρουμένου” ὡς ἐνεργητικὸ καὶ τὸ “πλήρωμα” ἀναγόμενο στὸν Χριστὸ ἀντὶ τῆς Ἐκκλησίας, τότε ὁ Χριστὸς ἦρθε τὴν κατάλληλη στιγμή στὴν γῆ, γιὰ νὰ γίνῃ ὄχι μόνον κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας ἀλλὰ καὶ τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ. Ὁ Lightfoot φρονεῖ πὼς ὅλες οἱ θεῖες εὐλογίες καὶ χάριτες ποὺ ἔχει ὁ Χριστός, μεταδίδονται στὴν Ἐκκλησία, ἡ ὁποία μπορεῖ νὰ θεωρηθεῖ τὸ πλήρωμά του. Οἱ Χρυσόστομος, Οἰκουμένιος καὶ Θωμᾶς Ἀκινάτης θεωροῦν τὴν Ἐκκλησία “συμπλήρωμα” τοῦ Χριστοῦ, ὁ δὲ Θεοδώρητος προσθέτει: “πλήρωμα τὴν Ἐκκλησίαν ἐν τῇ πρὸς Ἐφεσίους ἐκάλεσεν ὡς τῶν θεῶν χαρισμάτων πεπληρωμένην. Ταύτην ἔφη εὐδοκῆσαι τὸν Θεὸν ἐν Χριστῷ κατοικῆσαι, τουτέστιν αὐτῷ συνῆφθαι, ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτοῦ εἶναι”.

Ἐφεσίους 3:19 Πλήρωμα θεοῦ σημαίνει τὸ νὰ εἴστε πεπληρωμένοι κάθε ἀρετῆς τῆς ὁποίας πλήρης εἶναι ὁ Θεός. Τὸ νὰ δεχθεῖτε τελείως τὸν Θεό, νὰ ἔχετε ὅλες τις δωρεές καὶ τὰ χαρίσματα τοῦ Θεοῦ.

Ἐφεσίους 4:10 Ὁ Χριστὸς ἦλθε γιὰ νὰ πληρῶσει τὰ πάντα μὲ τις ἐνεργειές του, κατὰ τὸν Ζιγαβηνό. Καὶ κατὰ τοὺς Ὁ “γυμνοὶ τῇ θεότητι καὶ πρότερον πάντα ἐπλήρου”

Ἐφεσίους 4:13 Μέχρι νὰ φθάσουμε στὸ μέτρο τῆς ἡλικίας στὴν τελειότητα τῆς πίστεως τοῦ Χρι-

στοῦ, ὄχι ὁμως ὁ καθένας μας, ἀλλὰ ὁ τέλειος ἄνδρας, αὐτὸς ποὺ θὰ κατέχει τὴν τελειότητα, τὴν πλήρη ὀριμότητα, ἡ ὁποία καὶ θὰ ἀναπαραγάγει τὴν ἠθικὴ τελειότητα τοῦ Χριστοῦ. Πρόκειται, δηλαδὴ, γιὰ τὴν πνευματικὴ τελείωση, στὴν ὁποία ἀποβλέπουν ὅλοι οἱ χριστιανοὶ καὶ μὲ τὴν ὁποία πληρῶνεται.

Ἐφεσίους 5:18 Ὁ Παῦλος παρακαλεῖ νὰ καθαρῶσθαι ἀπὸ ἀσωτίες καὶ νὰ “γεμίσουν” ἀπὸ πνεῦμα, νὰ δεχθοῦν τὴν πνευματικὴ μέθη. Τὸ περιεχόμενο αὐτῆς τῆς πληρώσεως εἶναι τὸ Ἅγιον Πνεῦμα.

Κολοσσαεῖς 1:9 Τὸ “πληρωθῆτε” δηλώνει τὸ ὅλον, τὴν ὀλότητα. Ὁ Θεοφύλακτος προσθέτει “ἔχετε γάρ, ἀλλ’ οὐ τὸ πᾶν”. Ὁ Παῦλος καὶ ὁ Τιμόθεος προσεύχονται γιὰ νὰ πληρωθοῦν μὲ τὴν πνευματικὴ σοφία καὶ σύνεση τοῦ Θεοῦ.

Ἐφεσίους 1:19 Στὸν Χριστὸ κατώκησε ὅλο τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος “οὐσιωδῶς”, ὡς ψυχὴ ἐν σώματι, ὄχι κάποια ἐνέργεια, ἀλλὰ ἡ οὐσία. Αἰτία αὐτῶν ὑπῆρξε ἡ εὐδοκία καὶ ἡ θέληση τοῦ Πατρός. Τὸ “πλήρωμα” λοιπὸν ἐδῶ δηλώνει τὸ πλῆθος, τὴν ἀφθονία τῶν θεῶν ἐνεργειῶν. Ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ ἐνσάρκωση τοῦ Θεοῦ, ἡ ὁποία “πληρῶνει” (γεμίζει) τὰ πάντα. Ὁ Ζιγαβηνὸς λέγει: “ἐν γὰρ τῷ προσλήμματι ὅλος ὁ υἱὸς κατώκησε, τουτέστιν ὅλη ἡ θεότης αὐτοῦ καὶ οὐ μέρος αὐτῆς”. Ὁ Pfeleidererer δέχεται ὅτι τὸ πλήρωμα σημαίνει μόνον αὐτὸ τὸ μέρος τῆς ἀποκάλυψης τῆς θείας ζωῆς καὶ ὑπαρξῆς, τὸ ὁποῖο ἀναδιπλώνεται στὸν κόσμον ἢ τὸ σύνολο τῶν θεῶν δυνάμεων. Ὁ Schmidt βλέπει ὅλη τὴν οὐσία τῆς θεότητος μὲ ὅλες τις θεῖες δυνάμεις, ἐνῶ ὁ Lightfoot βλέπει τὸ σύνολο τῶν θεῶν δυνάμεων καὶ ιδιοτήτων, προσπαθεῖ δὲ νὰ συνδέσει τὸν Χριστὸ μὲ τὸν “Λόγον” τῆς ἀλεξανδρινῆς φιλοσοφίας.

Κολοσσαεῖς 2:9 Στὸν Χριστὸ κατοικεῖ σωματικῶς ὅλο τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος, εἶναι ὁ ἐν ἀρχῇ ἄσαρκος Θεὸς Λόγος, ὁ ὁποῖος σαρκώθηκε καὶ “σαρκὶ ἠνωσθαι καθ’ ὑπόστασιν, ἀλλὰ τὰ πάντα πληροῖ”. Ὁ Bengel λέγει πὼς τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος στὸν Χριστὸ δὲν εἶναι ἀπλῶς τὰ θεῖα ἰδιώματα, ἀλλὰ αὐτὴ ἡ φύση τῆς θεότητος.

Κολοσσαεῖς 2:10 Δὲν ἔχουμε τίποτα λιγότερο, εἴμαστε πεπληρωμένοι τῆς θεότητος. Καὶ κατὰ τὸν Θεοφύλακτο, “ἡ φύσις ἡμῶν ἠνώθη τῷ Θεῷ” καὶ ἐμεῖς κοινωνήσαμε τῆς θείας φύσης.

Ἡ ἔννοια τοῦ ὅρου “πλήρωμα” καὶ ἡ διδασκαλία τοῦ Παύλου περὶ τοῦ «πληρώματος» τῆς θεότητος

‘Ο ‘Απόστολος Παῦλος χρησιμοποίησε τὸν ὄρο “πλήρωμα” γιὰ νὰ δηλώσει:

α. Τὸ ὄλο, τὴν ὁλότητα (Ρωμ. 11: 12,25, Ἐφεσ. 3:19 καὶ 4:10, Κολοσ. 1:9 καὶ 2:10)

β. Τὴν συμπλήρωση τοῦ κατάλληλου χρόνου (Γαλ. 4:4 καὶ Ἐφεσ. 1:10),

γ. Τὸ περιεχόμενο (Α΄ Κορ. 10:26)

δ. Τὸ πλήθος, τὴν ἀφθονία: περὶ τοῦ Χριστοῦ, ὁ ὁποῖος εἶναι τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος καὶ περὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία εἶναι τὸ πλήρωμα τοῦ Χριστοῦ (Ρωμ. 15:29, Ἐφεσ. 1:23 καὶ 4:13, Κολοσ. 1:19 καὶ 2:9). ‘Ο Παῦλος ὀνομάζει τὸν Χριστὸ “πλήρωμα τῆς θεότητος”, θέλοντας νὰ δώσει ἔμφαση στὴν θεότητά Του. Μαρτυρεῖ τὴν προϋπάρξη τοῦ Χριστοῦ μετὰ τὴν μορφή τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν πλήρη ἀποκάλυψη τοῦ Θεοῦ-Πατρός, ἐφόσον εὐδόκησε νὰ κατοικήσει στὸν Χριστό. Ἡ τελειότητα τοῦ Θεοῦ, τὸ σύνολο τῶν θεϊκῶν γνωρισμάτων καὶ ἐνεργειῶν εἶναι ἡ πνευματικὴ τελειότητα. Αὐτὴ ἡ τελειότητα εἶναι κοινὴ στὸν Θεὸ Πατέρα καὶ στὸν Υἱό, οὕτως ὥστε οἱ λειτουργίες τοῦ Χριστοῦ ὡς πληρώματος ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας νὰ εἶναι ταυτόσημες μετὰ αὐτῆς τοῦ Θεοῦ πατρός, ὁ ὁποῖος εἶναι ἐπίσης πλήρωμα.

Τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος κατοικεῖ στὸν Χριστὸ σωματικῶς, ὄχι ἐν σώματι, οὔτε σωματοειδῶς, ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐνσάρκωσή του ὅταν ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου. ‘Ο Χριστὸς ἐπιτελεῖ τὴν σωτηρία μας διὰ μέσου τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία εἶναι τὸ σῶμα Του. Ἀποδεικνύεται, λοιπόν, ὅτι τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος ὑπῆρχε μόνιμα στὸ πρόσωπο τοῦ Χριστοῦ, ἐμφανίσθηκε ὅταν ἦλθε τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου, καὶ ὑπάρχει καὶ στὴν Ἐκκλησία Του, τῆς ὁποίας εἶναι ἡ κεφαλὴ καὶ τὴν ὁδηγεῖ στὴν τελειότητα. Οἱ χριστιανοὶ διὰ τῆς Ἐκκλησίας μετέχουν στὸ πλήρωμα τῆς θεότητος. ‘Ο Χριστὸς ἐνσωματώνει ὄλο τὸ πλήρωμα καὶ τὸ μεταβιβάζει στὸ σῶμα Του, τὴν Ἐκκλησία.

Κατὰ τὸν Hanson τὸ πλήρωμα εἶναι μία ἐνιαία καὶ ἀπόλυτη ἀρχὴ ποὺ κατοικεῖ στὸν Χριστὸ σωματικῶς καὶ ἀποκαλύπτεται ὡς κοσμολογικὴ καὶ σωτηριολογικὴ ἐνέργεια. Στὴν πρὸς Κολοσσαεῖς ἐπιστολὴ ὁ Παῦλος ἔχει ὡς κύριο σκοπὸ νὰ ὑποστηρίξει μετὰ σθένος τὴν κυριαρχία, τὴν ὑπεροχὴ τοῦ ἐνὸς Χριστοῦ, ποὺ ἔλαβε μέρος στὴν δημιουργία καὶ διακυβερνᾷ τὴν κτίση καὶ ὑπερέχει ἐναντι ὄλων τῶν (γνωστικῶν) αἰώνων καὶ κάθε σοφίας. Στὸν Χριστὸ κατοικεῖ ὄλο τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος, τῶν θεϊκῶν ιδιωμάτων καὶ ἐνεργειῶν καὶ σὲ Αὐτὸν βρίσκονται κρυμμένοι οἱ θησαυροὶ τῆς

σοφίας (Κολ. 2:3) καὶ ἡ πληρότητα τῆς ζωῆς. Στὴν πρὸς Ἐφεσίους ἐπιστολὴ τοῦ κύριου θέμα τοῦ Παύλου εἶναι ἡ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας βασιμμένη στὸν Χριστό. Ἐτσι τὸ πλήρωμα πλέον κατοικεῖ στὸν Χριστό, ὄχι σχετικὰ μετὰ τὸν Θεό, ἀλλὰ μετὰ τὴν Ἐκκλησία. Εἶναι ἡ χάρις τοῦ Χριστοῦ ποὺ περνᾷ στὴν Ἐκκλησία, τὸ σῶμα Του. Ἡ ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας δηλώνεται στὸν χαρακτηρισμὸ τῆς ὡς σώματος ποὺ ἔχει κεφαλὴ τὸν Χριστό. Ἡ κεφαλὴ συμβολίζει τὴν ὑπεροχὴ, τὸ σῶμα εἶναι ἡ συνοχὴ καὶ τὰ μέλη τοῦ σώματος ἡ ἐνότητα ὄλων.

Ἐτσι ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, τὸ πλήρωμα, τὸ συμπλήρωμα” τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου”. ‘Ο Χριστὸς πληροῖ τὰ πάντα καὶ τοὺς πάντας μετὰ τῆς θεῆς δωρεῆς. Παράλληλα πληροῦται καὶ ὁ Χριστὸς, μετὰ κάθε πιστὸ ποὺ εἶναι μέλος τῆς Ἐκκλησίας του. ‘Ο Χριστὸς πληροῖ τὴν Ἐκκλησία ἀλλὰ εἶναι καὶ ὁ πληρούμενος ἀπ’ αὐτήν.

Τὸ ἴδιο τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ ἐνοποιεῖ τὰ πολλαπλὰ μέλη τοῦ σώματος καὶ οἱ πιστοὶ μετὰ τὸ Βάπτισμα καλοῦνται νὰ ἐνσωματωθοῦν στὸ σῶμα Του. Γιατί, ὅπως ἕνας ἄνδρας ἀγαπᾷ τὴν γυναῖκα τοῦ “ὡς τὸ “ἐαυτοῦ σῶμα” (Ἐφεσ. 5:28), ὁ Χριστὸς ποὺ εἶναι ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος εἶναι καὶ “σωτὴρ τοῦ σώματος”.

Ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ ἀναπτυχθεῖ γιὰ νὰ φθάσει στὸ μέτρο τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ καὶ ὁ Χριστὸς θὰ γεμίζει τὸ σύμπαν μετὰ τὸ πλήρωμά του (Ἐφεσ. 1:21 καὶ 4:10 ἐξ.) Αὐτὴ ἡ ἰδέα τοῦ Παύλου περὶ σώματος καὶ κεφαλῆς συνδυάζεται μετὰ τὴν βιβλικὴ εἰκόνα τῆς Νύμφης, ὅπου Χριστὸς, ἡ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι ὁ σωτήρας ποὺ ἀγάπησε τὴν Ἐκκλησία ὡς μνηστὴ του (Β΄ Κορ. 11:2) καὶ πού ἐπιθυμεῖ νὰ “παραστήσει αὐτὴν ἑαυτῷ ἑνδοξόν” (Ἐφεσ. 5:27), μέχρι νὰ καταντήσουμε ὄλοι “εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματός Του” (Ἐφεσ. 4:13).

Συμπερασματικὰ, διαπιστώνουμε ὅτι ὁ ὄρος” πλήρωμα” χρησιμοποιοῦται ἀπὸ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο ἀναφορικὰ μετὰ τὸν Θεό-Χριστὸ καὶ τὴν Ἐκκλησία. Ἀναφορικὰ μετὰ τὸν Θεό-Χριστὸ ἀποδεικνύει τὴν τελειότητά Του, τὸ σύνολο τῶν θεϊκῶν ἐνεργειῶν καὶ δυνάμεων (Κολ. 1:19, 2:9 καὶ Ἐφεσ. 3:19). Ἀναφορικὰ μετὰ τὴν Ἐκκλησία τὴν καθιστᾷ σῶμα μετὰ κεφαλὴ τὸν Χριστὸ καὶ ὄλους τοὺς πιστοὺς “μέλη ἐκ μέρους”. Ὅπως ὁ Χριστὸς εἶναι τὸ πλήρωμα τοῦ Θεοῦ-Πατρός, ἔτσι καὶ ἡ Ἐκκλησία εἶναι τὸ πλήρωμα τοῦ Χριστοῦ, ἡ κοινωνικὴ “ἐν χώρῳ καὶ χρόνῳ ἀνανέωσις”, “τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσιν πληρουμένου”.

Ἀνθρωπολογικὲς διαστάσεις τῆς Ἀνάστασης τοῦ Κυρίου κατὰ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο

Τοῦ κ. Γεωργίου Παπατζανάκη,
Δρος Θεολογίας

α. Ὁ ἄνθρωπος ὡς δημιούργημα τοῦ Θεοῦ

‘Ο ἄνθρωπος εἶναι δημιούργημα καὶ πλάστηκε «κατ’ εἰκόνα καὶ καθ’ ὁμοίωσιν» τοῦ Δημιουργοῦ. Ἡ ἀνθρώπινη ὑπαρξὴ συγκροτεῖται ἀπὸ δύο στοιχεῖα, τὸ σῶμα καὶ τὴ ψυχὴ ἢ τὴ σάρκα καὶ τὸ πνεῦμα. Τὸ πνεῦμα ἐκφράζει τὴν ὁμοιότητα καὶ καταγωγὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸν Θεό, ἐνῶ ἡ σάρκα τὴν ὁμοιότητα καὶ προέλευση ἀπὸ τὴν ὕλη ἢ τὴ γῆ (Βλ. Γεν. 1,26). ‘Ο Θεὸς εἶναι γιὰ τὸν Ἀπ. Παῦλο ὁ Δημιουργός, ὁ πατέρας «ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς εἰς αὐτόν» (Α΄ Κορ. 8,6). ‘Ο Ἀπ. Παῦλος δὲν βασιζέται στὶς ἀντιλήψεις τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας περὶ διαρκτικῆς κατασκευῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἤτοι ψυχῆς καὶ σώματος. ‘Ο Ἀπόστολος βασιζέται στὴν Π. Διαθήκη καὶ βλέπει τὸν ὄλον ἄνθρωπο μετὰ σῶμα καὶ ψυχὴ, ὡς θεῖο δημιούργημα. Σύμφωνα μετὰ τῆς μαρτυρίας τῆς Ἁγίας Γραφῆς ὁ ἄνθρωπος, ὡς ψυχοσωματικὴ ὑπαρξὴ, ἀποτελεῖ μία ἐνότητα. Τὴ ψυχοσωματικὴ αὐτὴ ἐνότητα τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως θὰ δοῦμε στὴ συνέχεια τῆς μελέτης μας, χωρίζουν, ἀκόμη καὶ σήμερα, ἡ ἁμαρτία καὶ ὁ θάνατος.

β. Ἡ χρῆση καὶ ἡ σημασία τῆς ἐννοίας «σῶμα»

‘Οτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι θεῖο δημιούργημα κατανοεῖται στὸν Ἀπ. Παῦλο ἀπὸ τὴ χρῆση καὶ τὴ σημασία τῆς ἐννοίας «σῶμα». Οἱ ἐρμηνευτὲς τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Ἀπ. Παύλου τοιζοῦν ὅτι τὸ ἀνθρώπινο σῶμα εἶτε ἀπαντᾷ μετὰ τὴ σημασία τοῦ προσώπου, εἶτε τοῦ ἀτόμου, εἶτε ὡς μέλη τοῦ σώματος, σ’ ὅλες τῆς περιπτώσεις ἐκφράζουν τὸν ὄλον ἄνθρωπο, ποὺ θὰ μπορούσε νὰ διακριθεῖ ἀπὸ τὸ ἀνθρώπινο ἐγώ. Μετὰ τὸ ἀνθρώπινο σῶμα εἶναι συνυφασμένο καὶ τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο

καὶ πρόσωπο συνυπάρχουν καὶ ταυτίζονται. Ὡς σῶμα στέκεται ὁ ἄνθρωπος ἀπέναντι στὸν ἄλλο ἄνθρωπο. ‘Ο ἄνθρωπος στὸ σύνολό του εἶναι «σῶμα». Βλέπουμε ἐπίσης ὅτι ὁ ἄνθρωπος βρίσκεται σ’ ἕνα κόσμος, μέσα στὸν ὁποῖο κάθε φορὰ ἔχει ἀπὸ πάνω του ἕνα «κύριο». Ὡς «σῶμα» τὸν ἀπαιτεῖ ὁ δημιουργός Του, στὸν ὁποῖο ὀφείλει νὰ ἀνήκει: «παραστήσατε ἑαυτοὺς τῷ Θεῷ» (Ρωμ. 6,12). Τὴ σπουδαιότητα λοιπὸν τοῦ σώματος στὴν ἀνθρώπινη ὑπαρξὴ κατανοοῦμε ἀπὸ τῆς σχέσεις τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὸν Θεό, πρὸς τὸν συνάνθρωπό του καὶ πρὸς τὸν ἑαυτό του. Ἐτσι μπορούμε νὰ ἀναφέρουμε τῆς παρακάτω σημασίες τοῦ ἀνθρώπινου σώματος:

1. Τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι «ναὸς τοῦ ἐν ἡμῖν Ἁγίου Πνεύματος (Α΄ Κορ. 6,19).
2. Τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι τόπος τῆς λογικῆς λατρείας πρὸς τὸν Θεό (Ρωμ. 12,1).
3. Τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ὑπηρετεῖ καὶ δοξολογεῖ τὸν Κύριον (Α΄ Κορ. 6,13. 15. 20. Β΄ Κορ. 4,5).
4. Τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου συμβάλλει στὴν ἐνότητα καὶ οἰκοδομὴ τῆς ἐκκλησίας (Ἐφεσ. 4, 15-16).
5. Τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ἐνεργεῖ καὶ συμπεριφέρεται μετὰ φρόνημα ταπεινοφροσύνης καὶ συνεργασίας μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας (Ρωμ. 12, 4-5. Α΄ Κορ. 12, 24-27).
6. Μετὰ τὸ ἀνθρώπινο σῶμα (ὀστράκινο σκεῦος) γίνεται ἡ ἀντιμετώπιση τῶν δυσκολιῶν τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς καὶ σ’ αὐτὸ φανερώνεται ἡ δύναμη τῆς ζωῆς τοῦ Ἰησοῦ (Β΄ Κορ. 4,10).
7. Τὸ ἀνθρώπινο σῶμα μετὰ τὴν ἀνάσταση τοῦ Κυρίου καθίσταται πνευματικὸ καὶ ἄφθαρτο (Α΄ Κορ. 15,44).

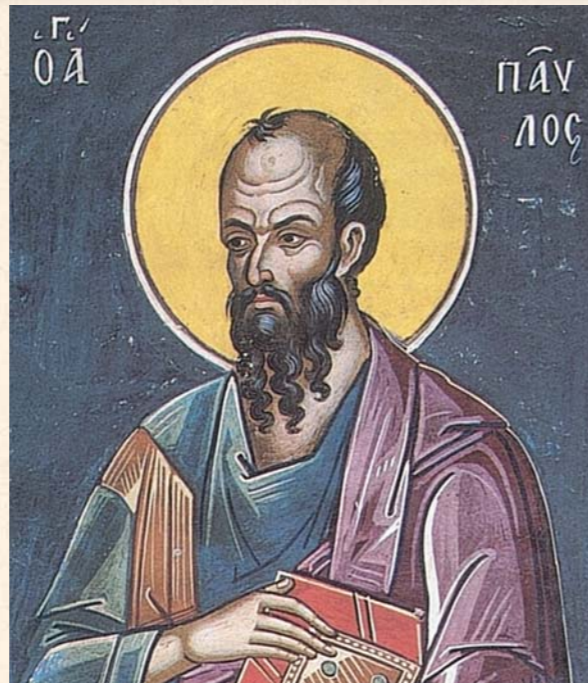
8. Έσχατολογικά τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου ὡς φορέας τῆς ταπεινώσεως καὶ μεταμορφώσεως τοῦ ἀνθρώπου μετασχηματίζεται καὶ γίνεται σύμμορφο τοῦ σώματος τῆς δόξας τοῦ Κυρίου (Φιλιπ. 3,21).
9. Γενικὰ μὲ τὸ ἀνθρώπινο σῶμα πραγματοποιοῦνται οἱ πράξεις τοῦ ἀνθρώπου (Ρωμ. 8,13). Σημειώνουμε ὅμως ὅτι οἱ Χριστιανοὶ ὀφείλουν νὰ ὑπακούουν στὸ θεῖο θέλημα καὶ μὲ τὰ σώματά τους νὰ ἐκτελοῦν τὰ ἀγαθὰ ἔργα. Γιατὶ ὅταν οἱ πράξεις εἶναι πονηρές, τότε ὁ ἄνθρωπος ζεῖ μὲ τὴν κυριαρχία τῆς ἁμαρτίας καὶ ἡ ἔννοια τοῦ σώματος ταυτίζεται μὲ τὴν ἔννοια τῆς σαρκός (Ρωμ. 6,6).

Ἀπὸ τίς παραπάνω σημασίες τοῦ σώματος συνάγεται ὅτι ὁ Ἄπ. Παῦλος μὲ τὴν ἔννοια τοῦ σώματος δὲν ἐπιδιώκει νὰ ἐξετάσει τὴ φύση τοῦ σώματος, ὅτι δηλαδὴ συνίσταται ἀπὸ ὕλη, ἀλλὰ ἐνδιαφέρεται νὰ παρουσιάσει τὴ συμπεριφορὰ τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἐν Χριστῷ ζωὴ κρίνεται ἀπὸ τίς πράξεις τοῦ ἀνθρώπου. Ὅταν λοιπὸν τὸ ἐγὼ τοῦ ἀνθρώπου κατευθύνεται ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, τότε τὸ σῶμα εἶναι ἐλεύθερο καὶ ἀπαλλαγμένο ἀπὸ τίς πονηρές πράξεις.

γ. Ἡ ἀνάσταση τοῦ Κυρίου καὶ ἡ «καινὴ κτίσις»

Ἡ ἀνάσταση τοῦ Κυρίου δημιουργεῖ μιὰ νέα ὄντολογία τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸν Θεό, ποὺ ὀνομάζεται στὸν Ἄπ. Παῦλο «καινὴ κτίσις» (Β' Κορ. 5,17). Ἡ νέα ὄντολογία εἶναι σχέση προσωπικὴ καὶ λειτουργεῖ ὡς κοινωνία ἀγάπης. Ἡ κοινωνία αὐτὴ εἶναι ἀπαλλαγμένη ἀπὸ τὴν κυριαρχία τῆς ἁμαρτίας, τοῦ θανάτου καὶ τοῦ μωσαϊκοῦ νόμου. Γι' αὐτὸ στὸν Ἄπ. Παῦλο ἡ κατανόηση τῆς ἀνθρωπολογίας του ἀναφέρεται καὶ στὸν πρῶτο ἄνθρωπο, τὸν Ἀδὰμ, τὸν ὁποῖο θεωρεῖ ὡς αἴτιο τῆς πτώσεως καὶ ἀπομακρύνσεως τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὴν κοινωνία τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ (Ρωμ. 5,12).

Ὁ παλαιὸς ἄνθρωπος εἶναι συνδεδεμένος στὸν Ἄπ. Παῦλο μὲ τὴ ζωὴ τοῦ πρῶτου ἀνθρώπου (βλ. Ἐφεσ. 4,22. Κολ. 3,9). Ὁ Ἀπόστολος τῶν Ἐθνῶν τονίζει ὅτι «εἰ γὰρ τῷ τοῦ ἐνός παραπτώματι οἱ πολλοὶ ἀπέθανον,



πολλῶ μᾶλλον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ δωρεὰ ἐν χάριτι τῇ τοῦ ἐνός ἀνθρώπου Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς τοὺς πολλοὺς ἐπερίσσευσε» (Ρωμ. 5,15). Παρουσιάζει λοιπὸν ὁ Ἄπ. Παῦλος τοὺς δύο τύπους τῶν ἀνθρώπων γιὰ νὰ ἐξηγήσει τὸ μυστήριο τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου: «ἐγένετο ὁ πρῶτος ἄνθρωπος Ἀδὰμ εἰς ψυχὴν ζῶσαν· ὁ ἔσχατος Ἀδὰμ εἰς πνεῦμα ζωοποιῶν» (Α' Κορ. 15,45). Γι' αὐτὸ ὁ Ἄπ. Παῦλος τονίζει ὅτι ἡ ἀνάσταση τοῦ Κυρίου δημιουργεῖ νέα ὄντολογικὴ σχέση, νέα ζωὴ ἐν τῷ Χριστῷ: «ὡς περ γὰρ ἐν τῷ Ἀδὰμ πάντες ἀποθνήσκουσιν, οὕτω καὶ ἐν τῷ Χριστῷ πάντες ζωοποιηθήσονται» (Α' Κορ. 15,22).

Ἡ νέα αὐτὴ ἐν Χριστῷ ζωὴ ἢ ἐν πνεύματι, ξεκινᾷ κατὰ τὸν Ἄπ. Παῦλο ἀπὸ τὸ βάπτισμα. Μὲ τὸ μυστήριο τοῦ βαπτίσματος ἔχουμε τὴν ἀρχὴ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, διότι ὁ ἄνθρωπος ἐλευθερώνεται ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ τὸν πνευματικὸ θάνατο: «ὁ παλαιὸς ἡμῶν ἄνθρωπος συνεσταυρώθη ἵνα καταργηθῇ τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας» (Ρωμ. 6, 3-6). Ἔτσι ἡ ζωὴ τῶν πιστῶν μετὰ τὸ βάπτισμα ἀγεται καὶ ἐνισχύεται ἀπὸ τὴ χάρι τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Οἱ πιστοὶ μὲ τοὺς καρποὺς τοῦ Ἁγίου Πνεύματος ἀποκτοῦν τὴν πνευματικὴ τους ἐλευθερία, γίνονται κυρίαρχοι τῶν σαρκικῶν παθῶν καὶ ἀπαλλάσσονται ἀπὸ τὰ πονηρὰ ἔργα (Γαλ. 5, 16-22).

ΤΑ ΧΕΙΡΟΚΡΟΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ Η ΔΟΞΑ



Ἰσχυρίζονται πὼς στὴν ἐποχὴ μας τὰ μεγάλα λόγια τελείωσαν. Ἄλλὰ –ὅμως– ὑπάρχουν κάποια... μικρότερα λόγια, ποὺ δείχνουν τὴ... «μεγαλωσύνη» τῆς κοινωνίας· καὶ τοὺς βαθύτερους πόθους τῆς.

Μιὰ (ξένη) λέξη ποὺ ψηφίστηκε πρὶν λίγο καιρὸ ὡς ἡ δημοφιλέστερη τοῦ 2007 ἦταν τὸ ἐπιφώνημα «woot!», ποὺ ἐλεύθερα μπορεῖ νὰ ἀποδοθεῖ ὡς «ζήτω!». Ἡ ἐκλογή τῆς ἀσφαλῶς θὰ ἀπέρρευσε ἀπὸ τὴν ἐκτεταμένη τῆς χρήση. Καὶ δίνει ἓνα σαφέστατο στίγμα τοῦ... «μεγαλείου» τῆς ψυχῆς τῶν συνανθρώπων μας, ποὺ ἀρέσκονται τόσο πολὺ στὶς ἐπιδοκιμασίες καὶ τίς ἐπευφημίες, χαϊδεύοντας τοὺς εὐτελεῖς ὑποκάριδος πόθους τους. Θέλουν πολλὰ «εὐγε!», πολλὰ «ζήτω!», πολλὰ «ὀλέ!» γιὰ ὅ,τι κάνουν. Στὸν καλλιτεχνικό δὲ χῶρο, οἱ προσπάθειες κρίνονται ἀπὸ τὸ ζεστό ἢ χλιαρὸ χειροκρότημα. Καὶ μάλιστα ἀφηγοῦνται γιὰ κάποιους καλλιτέχνες ὅτι λένε ἐκ συστήματος στὸ κοινὸ τους τά: «Δὲν ἀκούω! Δὲν ἀκούω!» καί: «Αὐτὴ εἶναι ὅλη ἡ δύναμή σας;», παροτρύνοντάς τους ἀπροσχημάτιστα νὰ ἐντείνουν τὸ χειροκρότημα.

Εἶναι ὅμως καθοριστικό, ἢ –ἔστω– ἐνδεικτικό, τῆς ἀξίας τῆς κάθε προσπάθειας τὸ χειροκρότημα; Μήπως πολλὲς φορές εἶναι ἀπατηλό, ἢ καὶ ἐπικίνδυνο; Μιὰ μικρὴ παραβολικὴ ἱστοριούλα φωτίζει ἀρκετὰ αὐτὸ τὸ θέμα:

Ἡ μαμὰ ἐνός μικροῦ κουνουπιῦ τοῦ δίνει συμβουλές:

–Παιδί μου, μὴν ξεθαρρεύεις καὶ μὴν πηγαίνεις ποτὲ κοντὰ στοὺς ἀνθρώπους.

–Μὰ γιατί μαμὰ;

–Γιατὶ ὅλοι θέλουν νὰ μᾶς ἐξοντώσουν.

–Τί λές, καλὲ μαμὰ; Κάθε φορὰ ποὺ περνᾶω

ἀπὸ μπροστὰ τους αὐτοὶ μὲ χειροκροτοῦν! (προσπαθώντας νὰ τὸ σκοτώσουν ἀνάμεσα στὰ χέρια τους).

Δὲν εἶναι τόσο ἀνησυχητικὸ τὸ ἂν τὸ κουνουπάκι εἶχε ἐρμηνεύσει στραβὰ τὸ θέμα, ἀλλὰ: ἂν τὸ φρόνημα πολλῶν ἀπὸ μᾶς εἶναι στὸ ἐπίπεδο τοῦ μικροῦ κουνουπιῦ. Μὲ τὸ νὰ θεωροῦμε ὡς θαυμαστές μας κάποιους (γλοιώδεις κόλακες, συνήθως) ποὺ ὁ προφήτης Ἡσαΐας θεωρεῖ ἀπερίφραστα «ἀπατεῶνες» καὶ «ἀντιπάλους». «Οἱ μακαρίζοντες ἡμᾶς αἰεὶ πλανῶσιν ἡμᾶς» (Ἠσ. 3,12).

Ἄλλὰ κι ἓνας σύγχρονος στοχαστὴς χαρακτήρισε πρόσφατα τὴν ἀναγνωρισιμότητα καὶ τὴ δημοτικότητα ὡς «μιὰ μάσκα, ποὺ σοῦ δίνει μὲν ἐπιφάσεις κολακευτικὲς, ἀλλὰ ὅταν προσπαθεῖς νὰ τὴ βγάλεις ἀπὸ τὸ πρόσωπό σου, ἔχει ἐνωθεῖ τόσο σφικτὰ, ὥστε σοῦ στραπατσάρει τὴν ὄψη καὶ σοῦ κατατρώει τὸ πρόσωπο».

Ἄρχιμ. Γρηγορίου Γ. Λίχα

Πιὸ μεστὲς εἶναι οἱ παρατηρήσεις τοῦ ὀσίου Ἰωάννου τῆς Κλίμακος: «Ἡ κενὴ δόξα εἶναι ὡς πρὸς μὲν τὴ φύση: διαστροφή κάθε καλοῦ ἤθους· ὡς πρὸς δὲ τὸ ἀποτέλεσμα: σκορπισμὸς τῶν καμάτων· ἀπώλεια τῶν ἐναρέτων ἰδρώτων· δόλιος κλέφτης τοῦ προσωπικοῦ θησαυροῦ· ἀπόγονος τῆς ἀπιστίας· πρόδρομος τῆς ὑπερηφάνειας· ναυάγιο μέσα στὸ λιμάνι· μυρμηγκι στὸ ἀλώνι, ποὺ φαίνεται μικρὸ, ἀλλὰ εἶναι ἱκανὸ νὰ κλέψει σιωπηρὰ ὅλο τὸν κόπο τοῦ γεωργοῦ». Καὶ λίγο πιὸ κάτω: «Ὁ κενόδοξος - κούφιος δείχνει ὅτι εἶναι πιστός, ἐνὼ εἶναι εἰδωλολάτρης» (Κλίμαξ 21,2 καὶ 6).

Διαστροφή, λοιπὸν, καὶ εἰδωλολατρία! Ποὺ ἀφανίζει κάθε ἱκμάδα ἀρετῆς, ρίχνοντάς μας σὲ ἀβυσσαλέα βάραθρα! Ἀσφαλῶς καὶ δὲν ἦταν μονομανὴς ὁ Ἀββᾶς Παμβῶ, γιὰ παράδειγμα, ποὺ ἐπὶ τρία ἔτη ἐπίμονα παρακαλοῦσε τὸν Θεὸ κι ἔλεγε: «Μὴ μὲ δοξάσεις πάνω στὴ γῆ». Τὸ ἀποτέλεσμα; «Τόσο πολὺ τὸν δόξασε ὁ Θεός, ὥστε νὰ μὴν μπορεῖ κανένας νὰ κοιτάξει τὸ πρόσωπό του, ἀπὸ τὸ φεγγοβόλημα (τῆς ἀρετῆς)» (Γεροντικόν, Ἀββᾶς Παμβῶ, 1).

Ἔτσι γίνεται ἡ καρδιά καὶ ἡ ζωὴ Παράδεισος! Καὶ «ὅσον προσεγγίζει τις τὸν Θεὸν τῇ προθέσει αὐτοῦ, καὶ ὁ Θεὸς προσεγγίζει αὐτῷ διὰ τῶν χαρισμάτων Αὐτοῦ» (Ἀββᾶς Ἰσαάκ, λόγος κα').

Διαλέγουμε καὶ παίρνουμε!... Ὅχι ἀσφαλῶς μὲ τὴ λογικὴ τοῦ κουνουπιῦ. Γιατὶ τότε κινδυνεύουμε ἄμεσα.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Ο Έορτασμός των Πολιούχων Τριπόλεως

Με μεγαλοπρέπεια και θρησκευτική κατάνυξη, ο πιστός Λαός της ιστορικής Τριπολιτσάς έορτασε στις 22 Μαΐου τους Πολιούχους Άγιους Νεομάρτυρες Παύλο και Δημήτριο. Ίδιαίτερη λαμπρότητα έδωσε στην έορτή ή παρουσία του Μακ. Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Γερωνύμου. Τήν παραμονή της Έορτής έψάλλη Έσπερινός στον Ί. Ν. του Νεομάρτυρος Παύλου, όπου είχαν μεταφερθεί από τον Ήγούμενο της Μονής Αρχιμ. Μελχισεδέκ και τήν συνοδεία άλλων μοναχών, τὰ ἅγια Λείψανα τῶν δύο Νεομαρτύρων ἀπὸ τὴν Ί. Μ. Ἀγ. Νικολάου Βαρσῶν, ὅπου μονίμως φυλάσσονται σὲ μεγάλη ἀσημένια λευκανοθήκη. Μετὰ τὸ τέλος τοῦ Έσπερινοῦ σχηματίσθηκε ἱερὰ πομπή καὶ μπροστὰ στὸν δυσπρόστατο ἐνοριακὸ Ί. Ν. Νεομαρτύρων Τριπόλεως καὶ Προφήτη Ἡλία τὰ παρέλαβαν οἱ Σεβ. Μητροπολίτες καὶ τὰ τοποθέτησαν στὸν Ί. Ναό. Ἀκολουθῶς ἐψάλλη Μέγας Πολυαρχιερατικὸς Έσπερινός, προεξάρχοντος τοῦ Παν. Λεμεσοῦ κ. Ἀθανασίου. Τὸν Θ. Λόγο κήρυξε ὁ Σεβ. κ. Ἀλέξανδρος. Τήν ἐπομένη ἐψάλλη στὸν ἴδιο Ί. Ναό Ὁρθρος καὶ Πολυαρχιερατικὴ Πανηγυρικὴ Θ. Λειτουργία προεξάρχοντος τοῦ Σεβ. Πατρῶν κ.

Χρυσόστομου. Τὸ Θ. Λόγο κήρυξε ὁ Σεβ. Ἡλιουπόλεως κ. Θεόκλητος. Ἐκτὸς ἀπὸ τοὺς Σεβ. Μητροπολίτες πὺ ἀναφερθῆκαν στὶς τελετὲς ἔλαβαν μέρος οἱ Σεβ. Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας κ. Κοσμᾶς, Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως κ. Ἰερεμίας, Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος καὶ ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Θεουπόλεως κ. Παντελεήμων. Τὸ ἀπόγευμα, ὅλοι μαζί ὑποδέχθηκαν τὸν Μακ. Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν κ. Γερωνύμο, τὸν ὁποῖο προσφώνησε ὁ Σεβ. Μαντινείας καὶ στὸν ὁποῖο ὁ Δήμαρχος Τριπόλεως κ. Ἄλ. Κοτσιάνης ἐπέδωσε τιμητικὴ πλακέτα. Μετὰ τὸ πέρασ τοῦ Έσπερινοῦ ἔγινε ἡ ἐπίσημη ἀνὰ τὴν πόλη Λιτανεία τῶν Ί. Λειψάνων καὶ τῆς Εἰκόνας τῶν Νεομαρτύρων. Τήν έορτή τίμησαν με τήν παρουσία τους ὁ Ὑφυπ. Παιδείας κ. Ἀν. Λυκουρέντζος, οἱ Βουλευτὲς καὶ τ. Ὑπουργοὶ Δ. Ρέππας καὶ Π. Τατούλης, ὁ Γ. Γ. Περιφέρειας Πελοποννήσου Ν. Ἀγγελόπουλος, ὁ Νομάρχης Ἀρκადίας Δ. Κωνσταντόπουλος, ὁ Δήμαρχος Τριπόλεως κ. Ἄλ. Κοτσιάνης, Δήμαρχοι πολλῶν Ἀρκαδικῶν πόλεων οἱ στρατιωτικὲς, δικαστικὲς Ἀρχὲς τοῦ νομοῦ καὶ πλῆθος πιστῶν.

**Τὸ κοινωνικὸ ἔργο τῆς Ί. Μ. Ὑδρας**

Στις 13.05.08 πραγματοποιήθηκε με μεγάλη ἐπιτυχία στὸν συνεδριακὸ χῶρο τοῦ Ἀγ. Νεκταρίου στὴν Αἴγινα ὑπὸ τὴν προεδρεία τοῦ Σεβ. Ὑδρας κ. Ἐφραίμ ἡ ἐτήσια σύναξη στελεχῶν τοῦ

φιλανθρωπικοῦ, προνοιακοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἔργου τῆς Ί. Μ. Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης. Συμμετείχαν ἐκπρόσωποι τῶν πολιτικῶν καὶ στρατιωτικῶν ἀρχῶν καὶ περὶ τὰ 300 στελέχη τοῦ ἐνοριακοῦ φιλανθρωπικοῦ ἔργου. Τὴν ἡμερίδα ἀνοῖξε ὁ Γ.Α.Ε π. Ἀκίνδυνος καὶ ἐν συνεχείᾳ ὁ Δήμαρχος Αἰγίνης κ. Π. Κουκούλης, ἡ Νομαρχιακὴ Σύμβουλος Αἰγίνης κ. Δ. Στάθη, ὁ Ἀντιδήμαρχος Ὑδρας κ. Ε. Γεώργας, καθὼς καὶ ὁ πρόεδρος τοῦ Νοσοκομείου Αἰγίνης κ. Σ. Βελιώτης ἀπηύθυναν χαιρετισμό. Τὴν ἔναρξή τῆς ἡμερίδος κήρυξε ὁ Σεβ. με σύντομα θεολογικὰ σχόλια γιὰ τὴν Ἐλεημοσύνη. Ἀκολούθησε ἡ κεντρικὴ ὁμιλία με θέμα: «Ὁργάνωση καὶ μορφὲς τοῦ Φιλανθρωπικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἔργου τῆς ἐνορίας» ἀπὸ τὸν Ἀρχιμ. π. Χριστοφόρο Καραβία. Παρέμβαση καὶ ἐπίκαιρο σχολιασμὸ ἔκανε ὁ Σεβ. γιὰ τὶς σύγχρονες δομὲς τοῦ ἐνοριακοῦ ἔργου με ἰδιαίτερη ἀναφορὰ στὸ φιλανθρωπικὸ ἔργο. Στὴ συνέχεια ἀνακοινώθηκε ὁ Γενικὸς Ἀπολογισμὸς τοῦ ὅλου φιλανθρωπικοῦ ἔργου τῆς Ί. Μητροπόλεως ἀπὸ τὸν π. Ἀκίνδυνο Δαρδανό, ἀπολογισμὸς τοῦ Γ.Φ.Τ. ἀπὸ τὸν Πρωτ. π. Ἰωαννίκιο Καλαφάτη, ταμία τοῦ Γ.Φ.Τ. Ἀκολούθησε μερίμνη τοῦ Ἀρχιμ. π. Ἀμφιλοχίου Γελαδάκη προβολὴ DVD με ποιμαντικὰ στιγμιότυπα τοῦ κοινωνικοῦ ἔργου



τῆς Ί. Μητροπόλεως καὶ τῶν Ἐνοριῶν αὐτῆς, καὶ τέλος ὁ εἰδικὸς ἀπολογισμὸς τῶν ἰδρυμάτων τῆς Μητροπόλεως. Κατὰ τὸ ἔτος 2007 ὁ οἰκονομικὸς ἀπολογισμὸς ἔχει ὡς ἀκολουθῶς: Ἐσοδα: 2.488.843,91 €. Ἐξοδα: 2.299.516,78 €. Ὑπόλοιπον: 189.327,13 €. Τὴν ἡμερίδα ἔκλεισε ὁ Σεβασμιώτατος συνοψίζοντας ἐπιγραμματικὰ τὴν σπουδαιότητα τῶν ἔργων τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς ἀγάπης, συνεχάρη καὶ εὐχαρίστησε ὅλα τὰ μέλη καὶ εὐχήθηκε καλὴ συνέχεια. Τέλος στὴν τράπεζα τῆς Ί. Μονῆς παρατέθηκε πλούσιο γεῦμα πρὸς τιμὴν ἀπάντων τῶν συνεργατῶν Προέδρων Ε.Φ.Τ. καὶ μελῶν, προσφορά τῆς Ί. Μονῆς Ἁγίου Νεκταρίου.

Ὁ Σεβ. Πατρῶν στὸ Πειραματικὸ Σχολεῖο τῆς πόλης

Στις 6.5.08, ὁ Σεβ. Πατρῶν κ. Χρυσόστομος, προσκεκλημένος τοῦ Πειραματικοῦ Σχολείου τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν, βρέθηκε κοντὰ στοὺς κ. Διευθυντὲς, Καθηγητὲς καὶ Μαθητὲς τοῦ Γυμνασίου καὶ τοῦ Λυκείου, πὺ ἐξέφρασαν τὶς θερμότητες εὐχαριστίες τους διὰ τὴν ἐπίσκεψή του στὸ Σχολεῖο, ὅπου καὶ ἄλλες φορές ἔχει βρεθεῖ. Ὁ Σεβ. μίλησε στοὺς μαθητὲς καὶ στὴ συνέχεια ἄκουσε τὶς ἐρωτήσεις καὶ τὶς ἀπορίες τους καὶ ἐπακολούθησε συζήτηση σὲ κλίμα σεβασμοῦ πρὸς τὸν Ἐπίσκοπο καὶ εὐκρινείας. Τὰ παιδιὰ ξεδίπλωσαν τὴν ψυχὴ τους στὸν Ἐπίσκοπό τους καὶ ἐξέφρασαν τὴν ἀγάπη τους καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη τους στὸ πρόσωπό του.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Ο Μακαριώτατος στη Σίφνο

Την Τετάρτη, 4 και την Πέμπτη 5 Ιουνίου, πραγματοποιήθηκαν στη Σίφνο λαμπρές έορταστικές και λειτουργικές εκδηλώσεις, για την Πανσιφναϊκή έορτή της Παναγίας της «Χρυσοπηγής». Τις εκδηλώσεις λάμπρυνε με την παρουσία του Ο Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Γερώνυμος και συμμετείχαν οι Σεβ. Μητροπολίτες Βρεσθένης κ. Θεόκλητος, Κασσανδρείας κ. Νικόδημος, Σερρών κ. Θεολόγος, Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος, Κορίνθου κ. Διονύσιος και Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος. Παρέστησαν ο Γ. Γ. του Υπουργείου Έμπορικης Ναυτιλίας, εκπροσωπώντας την κυβέρνηση, ο Γ. Γ. Περιφέρειας Ν. Αιγαίου, οι Βουλευτές του Νομού, Δήμαρχοι και Έπαρχοι των γειτονικών νησιών, ο Δήμαρχος Σίφνου, ή Έπαρχος Μήλου και εκπρόσωποι του Στρατού και της Αστυνομίας και ή Φιλαρμονική του Λιμενικού Σώματος. Το απόγευμα

της Τετάρτης, 4 Ιουνίου, ή εικόνα της Παναγίας της Χρυσοπηγής μεταφέρθηκε από τις Καμέρες στον Ι. Ναό του Αγίου Γεωργίου, όπου έψαλλή ο Παρακλητικός Κανόνας και στη συνέχεια μεταφέρθηκε με πλοίο συνοδεία σκαφών του Λιμενικού Σώματος και πλήθους πλοιαρίων από τη Σίφνο και τα γύρω νησιά στο ι. Μοναστικό Κάθισμα «Παναγίας της Χρυσοπηγής», όπου και τελέσθηκε ο Πανηγυρικός Έσπερινός, προεξάρχοντας του Μακαριώτατου Αρχιεπισκόπου. Την κυρώνυμο ήμερα, Πέμπτη, 5 Ιουνίου, της Αναλήψεως, στον Ι. Μητροπολιτικό Ναό του Αγίου Σπυριδώνος, όπου είχε μεταφερθεί ή θαυματουργή εικόνα, τελέσθηκε Πολυαρχιερατική Θεία Λειτουργία, προεξάρχοντας του Μακ. Αρχιεπισκόπου, μετά το τέλος της οποίας αναγορεύθηκε επίτιμος Δημότης Σίφνου.

**Έκδηλώσεις λήξεως κατηχητικών Συναξίων της Ι. Μ. Χαλκίδος**

Στις 31.5.08 έλαβαν χώρα στη Χαλκίδα οι έορταστικές εκδηλώσεις για τη λήξη των Κατηχητικών Συναξίων της Ι. Μ. Χαλκίδος για το 2007-2008. Στην Αίθουσα Έκθέσεων του Δημαρχείου Χαλκίδος εγκαινιάσθηκε Έκθεση με έργα ζωγραφικής, χειροτεχνίας και άλλων καλλιτεχνικών δημιουργιών των παιδιών των

Κατηχητικών Σχολείων των Ένοριών, αφιερωμένες στη διαφύλαξη και προστασία του Περιβάλλοντος. Τον Άγιασμό των Έγκαινίων τέλεσε ο Σεβ. κ. Χρυσόστομος, ο οποίος εξέφρασε τον ένθουσιασμό του για τις δημιουργίες των παιδιών. Άμέσως μετά τα Έγκαινια κατευθύνθηκαν όλοι στο Κρηπίδωμα της Παραλίας,



όπου στο χώρο έξω από το Κόκκινο Σπίτι έλαβε χώρα ή κύρια εκδήλωση λήξης του Κατηχητικού έτους. Το πρόγραμμα παρουσίασαν υποδειγματικά ή κ. Ν. Πρωτογέρου, Δικαστικός, Θεολόγος και Κατηχήτρια και ο κ. Γ. Άγγελο, Δημοσιογράφος στο Ρ/Σ της Ι. Μητροπόλεως. Περιλάμβανε παρουσίαση σε Η/Υ, ή οποία άφορούσε στη Δημιουργία του κόσμου, την καταστροφή της από τον άνθρωπο και την αποκατάστασή της από το Χριστό. Την παρουσίαση

στη έτοιμασαν παιδιά των Κατηχητικών μεγαλύτερης ήλικίας, τα οποία χειρίζονται με επιδεξιότητα Η/Υ. Κατόπιν τα μικρότερα παιδιά παρουσίασαν θεατρικό έργο σε τρία μέρη για στη διαφύλαξη του περιβάλλοντος. Συμμετείχαν πολλά παιδιά με κέφι και ζωντάνια, και τραγούδησε χορωδία από 300 περίπου παιδιά που προέρχονταν από τα Κατηχητικά των Ένοριών της Χαλκίδος, της Έρέτριας, της Άμαρύνθου, του Βασιλικού, της Άρτάκης, των Ψαχνών, του Δήμου Διρφύων και των περιχώρων τους. Η γιορτή στο τέλος της, έπεφύλασσε μία έκπληξη για τον κ. Χρυσόστομο. Τα παιδιά είχαν έτοιμάσει φωτογραφικό αφιέρωμα στον ίδιο για τη συμπλήρωση 25 χρόνων της Ιεροσύνης του και του προσέφεραν συμβολικό δώρο, ένα δένδρο έλιās, ώστε να είναι πάντοτε «έλαια κατάκαρπος» μέσα στην Έκκλησία. Οι εκδηλώσεις αυτές και οι ανάλογες που πραγματοποιήθηκαν στην Ίστιαία, στο Προκόπι και στη Σκόπελο έτοιμάζονται από τους Νέους της Τοπικής Έκκλησίας και άπευθύνονται σε νέους και νέες.

Έορτάστηκε ή Έπέτειος της άυτονομίας της Βορείου Ηπείρου

Το άπόγευμα του Σαββάτου 17.05.08, παραμονή της Έπετείου, τελέσθηκε πανηγυρικός Αρχιερατικός Έσπερινός στον Ι. Ν. Άγ. Κοσμά του Αιτωλού Κονίτσης. Άκολούθησε ή έπιμνημόσυνη δέηση για την άνάπαυση του προκατόχου άοιδίμου Έεράρχου Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης κυρού Σεβαστιανού, και κατόπιν κατατέθηκαν στέφανοι και έψαλλή ο Έθνικός Ύμνος στον έπιβλητικό άνδριάντα του, που βρίσκεται στον άυλιο χώρο του Έερού Ναού. Την έπομένη τελέσθηκε Αρχιερατική Θ. Λειτουργία στον Μητροπολιτικό Ναό της Κοιμήσεως της Θεοτόκου Δελβινάκιου, ίεουργούντος του Σεβ. κ. Άνδρέου με πλειάδα ίερέων, έψαλλή μνημόσυνο στο προάυλιο του Ι. Ναού ύπέρ των πρωτεργατών και άγωνιστών του Άυτονομιακού Άγώνος (1914), κατετέθη στέφα-

νος στον Τάφο του άειμνήστου Μητροπολίτου Δρυϊνουπόλεως κυρού Βασιλείου, πρωτεργάτου της Άυτονομίας Ηπείρου, και άκολούθησε όμιλία του Σεβ. κ. Άνδρέου, ο οποίος τόνισε ότι όσο ζεί και άναπνέει δεν θά σταματήσει να φωνάζει και να λέει στους έκάστοτε άρμοδίους: «Προσέξτε την Βόρειο Ηπειρο, για να μην προστεθεί στις «χαμένες πατρίδες», όποτε ή εϋθύνη μας θά είναι πολύ βαρεία». Μετά την όμιλία άκολούθησε είρηνική πορεία έντός της πόλεως του Δελβινάκιου, συνοδευμένη από τραγούδια και συνθήματα των νέων μας. Έψαλλή «Τρισάγιον», και κατετέθη στέφανος από τον Μητροπολίτη στο μνημείο πεσόντων της ήρωικής πόλεως. Πριν το πέρας της Έκδηλώσεως διαβάστηκε Ψήφισμα που έγκρίθηκε διά βοής.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Γ. Νά είναι και πατέρας καλός

Ὁ ἰατρός ἀσκεῖ καθῆκον. Καὶ πρέπει νὰ τὸ ἀσκεῖ συνειδητά. Καὶ ὁ παπᾶς, πολὺ περισσότερο, πρέπει νὰ ἀσκεῖ τὸ ἔργο του σὰν ἰατρός ψυχῶν συνειδητά.

1. Τὸ ἐξομολογητήριο δὲν εἶναι γκισέ ὑπαλλήλου τραπέζης· γιὰ διεκπεραίωση ὑποθέσεων· πού ἢ καλὴ τους διαχείριση, κατὰ συνείδηση, ἀρκεῖ. Γιὰ τὸν ἱερέα, αὐτὸ δὲν ἀρκεῖ. Ὁ παπᾶς δὲν πρέπει νὰ ἐπιτρέπει στὸν ἑαυτό του νὰ ἐνεργεῖ κατὰ ἀγαθὴ συνείδηση. Γιατί ὁ Χριστὸς δὲν ἐνεργοῦσε κατὰ χρέος, ἀλλὰ ἀπὸ ἀγάπη. «Ὁ

χαίρων ἡμῖν, μέγα ἐπὶ τούτῳ φρονουῦμεν ποτέ, οὕτω καὶ τούτων μήτε τοῖς ἐπαίνοις ἐξογκοῦσθαι χρή, μήτε καταπίπτειν τοῖς φόγοις, ὅταν ἀκαίρως γίνωνται παρ' αὐτῶν» (S. Chr. 272, p. 288, 22 ἐξ.).

Καὶ συνεχίζει ὁ ἅγιος:

Ὁ παπᾶς πού ἔχει ἀγάπη καὶ πόνο καὶ φροντίδα γιὰ τὴν σωτηρία τῶν τέκνων του, ἔχει μπροστὰ του δουλιὰ -πολλὴ δουλιὰ· διακονία γεμάτη πίκρες καὶ πόνο ψυχικό. Καὶ νὰ τὸ ξέρε: Ὅπως δὲν γίνεται θάλασσα χωρὶς κύματα, ἔστω καὶ γιὰ λίγο, ἔτσι καὶ ὁ παπᾶς πού ἔχει ἀγάπη, ποτέ δὲν θὰ αισθανθεῖ ἄνεση, ἀνάπαυλα, ἤρεμος, χωρὶς μέριμνα, χωρὶς φροντίδες καὶ λύπες! (S. Chr. 272, p. 290, 43).

3. Πόση πρέπει νὰ εἶναι ἡ ἀγάπη του; Ἄπειρη καὶ ἀπέραντη. Πρέπει νὰ ἔχει, ὄχι κοιλιὰ μεγάλη νὰ ὑπομένει, ἀλλὰ καρδιὰ πολὺ πλατειὰ νὰ τοὺς ἀγκαλιάζει ὅλους με ἀγάπη Χριστοῦ. Γιατί αὐτὴν ἔχει ἀνάγκη τὸ ποίμνιο, πού ὅπως

λέγει ὁ ποιμὴν ὁ ἅγιος Ἰωάννης:

Ὁ ἱερέας-ποιμένας, ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσει ὄχι κάποιους λίγους δυνατοὺς καὶ σκληροὺς, ὥστε νὰ χρειάζεται στὸν ἀγῶνα του δυναμισμό. Ἔχει νὰ ἀντιμετωπίσει κόσμον καὶ κοσμὰκη, «ὄλον δῆμον». Οὔτε τὸ ποίμνιο, οὔτε τὸ ἐκκλησίασμα συναποτελεῖται ἀπὸ ἄνδρες ἐλλογιμοὺς, πού ἢ ἐπικοινωνία μαζί τους γίνεται χαρὰ καὶ ἀπόλαυση, ἀκόμη καὶ ὅταν κάνουν ὑψηλοῦ ἐπιπέδου συζητήσεις. Τὸ μεγάλο μέρος τοῦ λαοῦ τῆς Ἐκκλησίας «ἐξ ἰδιωτῶν συνήχθαι συμβαίνει» καὶ εἶναι ὄχι μόνο ἀγράμματοι καὶ ἀκαλλιέργητοι, ἀλλὰ καὶ χωρὶς κρίση, καὶ χωρὶς συναίσθηση! τὸ πολὺ νὰ εὔρεις ἕνα ἢ δύο ἀνθρώπους με κρίση καὶ διάκριση! Οἱ ἄλλοι ὅλοι εἶναι νήπια. Καὶ χρειάζονται ἀγκαλιὰ στοργικὴ, ἀγάπη καὶ τρυφερότητα. Ἀλλὰ ἡ ἐκδήλωση στοργῆς στοὺς ἰδιώτες δὲν εἶναι καὶ τόσο ἀπλό θέμα. Γιατί δὲν τὴν καταλαβαίνουν πάντοτε. Ὅπως ἄνθρωπος ἀδαῆς δὲν καταλαβαίνει, τί εἶναι ἕνα ἀριστούργημα ζωγραφικῆς· καὶ κάνει τὶς δικές του κρίσεις! Καὶ συμβαίνει μερικὲς φορές, λίγο ἀπὸ φθόνο, λίγο γιὰ νὰ κάνουν «πλάκα», νὰ

ἐπαινοῦν μπροστὰ του ἄνθρωπο πού δὲν ξέρει νὰ ἀνοίξει τὸ στόμα του, -γιὰ νὰ «ταπεινώσουν» τὸν ἱερέα· καὶ ὄχι γιὰ νὰ ἐξυψώσουν ἐκεῖνον, πού δὲν ἔχει τίποτε τὸ ἀξιοθαύμαστο (S. Chr. 272, p. 294, 15-20). Καὶ ἀλλοίμονο στὸν «καλλιτέχνη», πού ἀκούοντας κρίσεις ἰδιώτου «καταπίπτει», παθαίνει ψυχοπλάκωμα. Καὶ πῶς ἀλλοίμονο στὸν παπᾶ, πού ἀκούοντας κριτικὴ γιὰ τὴν στοργὴ του, ἀπὸ ἰδιώτες τόσο ἀδαεῖς, πού θεωροῦν μία ὄντως ἀκαλαίσθητη ζωγραφιὰ «θαυμαστήν καὶ ἐπέραστον», παθαίνει ψυχοπλάκωμα, καὶ «καταπίπτει»! Ὁ παπᾶς πρέπει νὰ μὴ θυμῶναι, νὰ μὴ ὀργίζεται, νὰ μὴ χαρακτηρίζει τὸ ποίμνιο του ζῶα καὶ μουλάρια, ἀλλὰ σὰν παιδιὰ του νήπια, νὰ τοὺς ἀντιμετωπίζει με πῶς πολλὴ στοργὴ καὶ ἀγάπη (S. Chr. 272, p. 296, 1-7).

4. Τέλειος, ἀληθινὸς παπᾶς-ποιμένας, εἶναι ἐκεῖνος πού λέγει μαζί με τὸν ἅγιο Ἀπόστολο Παῦλο: «Τὶς ἀσθενεῖ καὶ οὐκ ἀσθενῶ, τὶς σκανδαλίζεται καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι;» (Β' Κορ. 11, 29). Καὶ συμπληρώνει: «Τοιοῦτον εἶναι δεῖ τὸν ἱερέα· μᾶλλον δὲ οὐ τοιοῦτον μόνον· μικρὰ γὰρ ταῦτα! καὶ τὸ μηδέν! (=δηλ. ὅλα εἶναι ἕνα μηδέν, ἕνα τίποτε). Ἐγὼ, λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, «*νήχον ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα*» (Ρώμ. 9, 3). Τέτοια ἀγάπη πρέπει νὰ ἔχει ὁ παπᾶς. Μόνον ὅποιος ἔχει τέτοιο ψυχικὸ κόσμον· ὅποιος μπορεῖ κάτι τέτοιο νὰ τὸ λέει, νὰ τὸ κάνει προσηυχή του, -ἀξίζει νὰ λέγεται πατέρας με ἀγάπη, ὅσο κι ἂν τὸ ἀποφεύγει! Κάποιοι, ἀπὸ αὐτὴν τὴν ἀρετὴ βρίσκονται πολὺ μακριὰ, ὅπως καὶ ἐγὼ! Αὐτὸς πού, ὅταν τοῦ τὸ λένε γιὰ ἔπαινο τὸ δέχεται, -«μισεῖσθαι δίκαιος»· ὄχι νὰ τὸν ἀγαπᾶς καὶ νὰ τὸν θαυμάζεις, ἀλλὰ νὰ τὸν σιχαίνεσαι πρέπει!

Ἀνέβασε πολὺ ψηλὰ τὸν πῆχυ ὁ ἅγιος. Ἀλλὰ ὄχι ἀπὸ δική του φιλοτιμία. Ἄφοῦ, ὅπως εἶπε ὁ Κύριος: «*καθὼς ἀπέσταλκε με ὁ Πατήρ, καὶ γὼ πέμπω ὑμᾶς*» (Ἰωάν. 20, 21). Ἄλλος ἀνέβασε τὸν πῆχυ τόσο ψηλὰ! Καὶ εἶναι ἀπιστία καὶ ἀσέβεια τὸ ὅπου κατέβασμα, ἢ καὶ χαμήλωμά του! Ἀγῶνας χρειάζεται. Δύσκολος. Ἀλλὰ δὲν γίνεται ἀλλιῶς. Χρειάζεται στὸν λόγο τοῦ Κυρίου ὑπακοή, πλήρης καὶ τέλεια.

Ἔτσι οἱ παπάδες γίνονται φῶς τοῦ κόσμου καὶ ἀλάτι τῆς γῆς, ὅπως μας ἐξηγεῖ με πολλὰ

παραδείγματα καὶ ἐπιχειρήματα πνευματικὰ ὁ Ἅγιος Ἰωάννης (S. Chr. 272, p. 154, 314-318).

5. Ἄν σέ κάτι τέτοια ὁ παπᾶς φανεῖ γυμνός, «*τὰ τῆς ψυχῆς πάθη, κινζόμενα καὶ παροξυνόμενα, μᾶλλον ἀγριαίνεσθαι πέφυκε, καὶ τοὺς ἔχοντας αὐτὰ πλείονα ἀμαρτάνειν βιάζεται*» (S. Chr. 272, p. 332, 27-35). Καὶ ἀλλοίμονο στὸν παπᾶ, ἂν ξεπέσει σὲ τέτοιες καταστάσεις. Γιατί αὐτὰ παρασύρουν τὸν ἄνθρωπο σὲ τρυφή, ἄνεση καὶ ραθυμία· δηλ. στὰ ἄκρως ἀντίθετα ἀπὸ αὐτὰ πού ζητεῖ ὁ Χριστὸς. Ἡ ἀρρώστια τῆς ἱερωσύνης: Ὁ πόθος γιὰ ἀρχοντικὴ ἐμφάνιση καὶ ζωὴ!

* * *

Πολλὰ ἔχει εἰπεῖ ἐπάνω στοῦ τόσο ζωτικὸ θέμα γιὰ τὴν Ἐκκλησία καὶ τοὺς λειτουργοὺς της, ὁ μεγάλος διδάσκαλος.

Ἀπὸ αὐτὰ, ὅλα ρήματα χρυσά, ἐμνημονεύσαμε ἐλάχιστα ψήγματα, τὰ κατὰ δική μας κρίση καὶ δική μας ἀξιολόγηση πῶς ἐνδεικτικὰ γιὰ τὶς ἀπόψεις του, πού εἶναι ὅλες τόσο σαφεῖς. Μᾶς λένε:

Ὁ ἱερέας εἶναι πατέρας ὅλων τῶν ἀνθρώπων πού ὑπάγονται στὴν πνευματικὴ του μέριμνα καὶ «προστασία» (=με τὸ πνευματικὸ νόημα τῆς λέξης). Καὶ γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ εἶναι, πρέπει νὰ εἶναι καὶ ἀπὸ τοὺς μοναχοὺς· καὶ ἀπὸ τοὺς ἀγγέλους, καθαρότερος (S. Chr. 272, p. 318, 65 ἐξ.).

Φῶς τοῦ κόσμου πρέπει νὰ εἶναι οἱ ἱερεῖς καὶ ἄλλας τῆς γῆς. Καὶ ἀλλοίμονο, ἂν δὲν εἶναι (S. Chr. 272, p. 318, 60-65). Γιατί τότε ἔχουν καταντήσει, ἀντὶ γιὰ εὐεργέτημα, ζημία καὶ δυστυχία! Ἄξι-οι «βληθῆναι ἔξω καὶ καταπατεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων» (Ματθ. 5, 13).

Καὶ ἡ μεγαλύτερη ταλαιπωρία γιὰ τὴν Ἐκκλησία εἶναι, ἐνῶ ἔπρεπε πολλοὶ «τέτοιοι» κληρικοί νὰ εἶχαν βληθῆ ἔξω, καὶ ὡς ἄλλας μωρανθέν, νὰ καταπατοῦνται, -κάθονται στὸν τόπο τοῦ Χριστοῦ, καὶ κομπάζουν ὅτι τάχα ὀρθοτομοῦν! Καὶ με τὸ δίκιο τους, ἀφοῦ κάποιες γυναῖκες τοὺς προσαγορεύουν «ὁ πατερούλης μας», «ὁ γέροντάς μας»· καὶ ἐκεῖνοι γοητευμένοι, τὶς θεωροῦν «ψυχούλες ἐκλεκτές»· καὶ τὶς ἀφήνουν νὰ τοὺς τραβᾶνε ἀπὸ τὴν μύτη! Εἶναι καὶ αὐτὸ κάτι. Ἀλλὰ πολὺ λίγο.

Ποιὸς μπορεῖ στὰ τόσα καθήκοντα νὰ ἀνταποκριθεῖ; Ποιὸς τολμάει νὰ εἰπεῖ, ὅτι ἔχει τέτοια προσόντα πνευματικὰ; Ὅτι μπορεῖ νὰ εἶναι καλὸς ποιμένας;

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΣΤΗ ΣΕΛ. 28.

Πῶς βλέπει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης τὸν Ποιμένα (Γ')

Τοῦ Μητροπολίτου Νικοπόλεως κ. Μελετίου

Χριστὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ παρέδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν τῷ Θεῷ εἰς ὁσμὴν εὐωδίας» (Εφῆσ. 5,2). Ἡ ἀγάπη εἶναι φρόνημα καὶ προαίρεση καὶ διάθεση καὶ πόνος καὶ θυσία. Ὁ παπᾶς εἶναι κατὰ θέλημα τοῦ Χριστοῦ πατέρας. Πρέπει ὅλες του τὶς ἐνέργειες νὰ τὶς διέπει ἡ ἀγάπη. Γιατί, ἂν ὁ παπᾶς δὲν ἔχει ἀγάπη, ἀκόμη καὶ ἂν παραδώσει τὸ σῶμα του σὲ μαρτύριο διὰ πυρᾶς, μάρτυρας τοῦ Χριστοῦ δὲν γίνεται, δοῦλος Χριστοῦ δὲν λογίζεται. Δὲν εἶναι τίποτε!

2. Ὁ παπᾶς πρέπει νὰ εἶναι πατέρας. Καὶ μάλιστα, ὅπως τὸ λέει ἡ ἑλληνικὴ λέξη «παπᾶς». Πού σημαίνει μπαμπᾶς, πατέρας γεμάτος στοργή, ἀγάπη θυσία γιὰ τὰ παιδιὰ του. Ὅχι με πατρικὴ ἐξουσία! Ἀλλὰ με πατρικὴ στοργή! (S. Chr. 272, p. 288, 22).

«Οὕτω χρή διακεῖσθαι τὸν ἱερέα πρὸς τοὺς ἀρχαρίους· ὥσπερ ἂν εἰ πατήρ πρὸς παῖδας ἄγαν νηπίους διακέοιτο! Καὶ καθάπερ ἐκείνων, οὔτε ὑβρίζοντων, οὔτε πληττόντων, οὔτε ὀδυρομένων ἐπιστρεφόμεθα (=δὲν τὰ παίρνουμε στὰ σοβαρά), ἀλλ' οὐδὲ ἡνίκα ἂν γελῶσι καὶ προσ-

ΗΜΑΣΤΑΝ καλεσμένοι οικογενειακώς σ' ένα ησυχαστικό σπίτι στη βόρειο Ελλάδα. Έτσι αποφασίσαμε να περάσουμε εκεί το τριήμερο του Άγιου Πνεύματος. Ήξερα, από κουβέντα που κάναμε πολλές φορές, ότι η ένορία έχει γίνει κέντρο της ζωής τους, ότι είναι το δεύτερο σπίτι τους, πώς ή σχέση τους με τον έφημερο είναι σχέση πατρική, γεμάτη αγάπη και φροντίδα για το ποίμνιο. Δεν μπορούσα όμως ποτέ να φανταστώ την έκπληξη που μ'ας περίμενε.

Κουρασμένοι απ' το μακρινό ταξίδι φτάσαμε βραδάκι του Σαββάτου. Μετά τα καλωσορίσματα, τα κεράσματα, τα πρώτα νέα έφτασε το κατ' έξοχήν νέο.

«Σέ ώραία μέρα διαλέξατε να 'ρθείτε!»

Ένοριακό Γλέντι

Της κ. Σταυρούλας Κάτσου - Καντάνη

Δέν κατάλαβα. Μόνο κοίταξα με άπορία έτοιμη να ρωτήσω, ώσπου έφτασε η δεύτερη κουβέντα.

«Αύριο έχουμε ένοριακό γλέντι!»

Τί; Πώς; Γλέντι και μάλιστα ένοριακό; άπορησα. Μά πού μπορεί να γίνει γλέντι ένοριακό; Στο ναό; Στον περίβολο; Και τί σημαίνει γλέντι; Κι όταν λέμε ένοριακό, ποιούς έννοούμε; Τους παππούδες και τις γιαγιάδες, άντε και τους μεσήλικες που έρχονται στην έκκλησία; Και τί, είναι δυνατόν να γλεντήσεις στην ένορία με τους ιερείς; Βροχή έπεσαν μέσα μου οι ένστάσεις, οι άπορίες, οι άντιρρήσεις.

—Α!, είναι εύκαιρία. Θα 'ρθείτε φυσικά και σείς, θα πάμε όλοι. Θα δείτε, θα σ'ας άρέσει.

Η ώρα προχώρησε. Πέσαμε για ύπνο. Όμως τό «ένοριακό γλέντι» βασάνιζε τό μυαλό μου, ώσπου άποκοιμήθηκα. Ξημέρωσε ό Θεός τή νέα μέρα, μέρα Κυρίου, Κυριακή. Έτοιμαστήκαμε και φτάσαμε κάπως άργούτσικα στο ναό. Ήταν κατάμεστος από κόσμο. Τάξη, ήσυχία. Μου 'κανε έντύπωση ή προσέλευση νέου κόσμου. Παιδιά μικρά με τους γονείς τους, έφηβοι, νέοι. Κατάνυξη, άληθινή μυσταγωγία.

Κοινωνήσε σχεδόν σύσσωμο τό έκκλησιασμά. Μιά έκκλησία ζωντανή, έν αγιότητα πορευόμενη, μέσα σε καιρούς άλλοτρίωσης πνευματικής, μέσα σε ιδέες ύλιστικές.

Βγήκαμε στον περίβολο. Ό κόσμος ό πολυς πέρασε δίπλα στο ένοριακό κέντρο. Καφές, κουλουράκια, λουκούμια, ζεστασιά. Ένας γλυκός λόγος, ένα χαμόγελο. Άγάπη. Καλωσορίσματα. Γέλια. Πηγαδάκια με παρέες παιδιών, έφήβων, νέων. Συζητούσαν άνοιχτά, καλόκαρδα... Τά παιδιά των Κατηχητικών, έχοντας τό Χριστό μέσα τους. Δίχως κόμπλεξ γιατί βρέθηκαν εκεί, με καμάρι, με μέτωπο εύθύ, με χαρά, έχοντας γεύση Παραδείσου, εκεί, μετά τή Λειτουργία, στην άγκαλιά τής Ένορίας.

Άρχισα να νιώθω λίγο σά στο σπίτι μου, ένιωσα μέλος του ένός σώματος τής έκκλησίας. Τά παιδιά μου με τά ξαδέρφια τους μπήκαν στο άντίστοιχο πηγαδάκι τής ήλικίας τους, λές και γνωρίζονταν χρόνια. Βουλευτήκαμε στο άρχονταρίκι. Σέ λίγο ήρθαν οι ιερείς. Χαιρέτησαν όλους έγκαρδίως και μ'ας καλωσόρισαν.

—Θά 'ρθείτε, τό γλέντι είναι για τά παιδιά μας, για τό Κατηχητικό του Λυκείου. Πρέπει να τά βοηθήσουμε να πραγματοποιήσουν τήν πενθήμερη έκδρομή τους...

Κατάπια τήν άπορία μου. Όταν σε όλόκληρες πόλεις δέ λειτουργεί ούτε ένα Κατηχητικό Λυκείου, σκέφτηκα, τούτα τά παιδιά πάνε και πενθήμερη έκδρομή;

—Λοιπόν, έμεις θα σ'ας κρατήσουμε τραπέζι. Θα 'ρθείτε στην παρέα μας, δέ θα μετανιώσετε, έπέμεινε ό ιερέας.

Γεμάτοι δισταγμούς, περιέργεια και άπορία, φτάσαμε στο κέντρο που θα γινόταν τό τραπέζι. Μιά τεράστια αίθουσα, που δέν περίμενα να γεμίσει με κόσμο, μά γέμισε. Γέροντες, μεσήλικες, νέοι, έφηβοι, παιδιά. Τρεις τραπέζιες με τά μεγάλα παιδιά των Κατηχητικών γεμάτα ζωντάνια, δροσιά, με τό άρωμα τής υιότης στην καρδιά και στο βλέμμα. Οι ιερείς, οι ψάλτες, οι νεωκόροι, οι κυρίες του φιλοπτώχου, όλοι εκεί με τις οικογένειές τους.

Έκείνο που μου έκανε μεγάλη έντύπωση ήταν ή ζωντανή όρχήστρα. Έπαίζαν στα μουσικά όργανα τά παιδιά τής ένορίας, μαθητές και φοιτητές, ένω συνόδευε στο τραγούδι ιερέ-



ας γειτονικής Μητρόπολης και ό ψάλτης τής ένορίας. Γεμάτοι μεράκι και πάθος τραγουδούσαν τραγούδια του Πόντου, τής Άνατολής, των πατρίδων τους που δέ χάθηκαν μά ζούν βαθιά μες στις καρδιές τους. Τραγούδια γεμάτα νοσταλγία...

Και... τότε τό σκημικό συμπληρώθηκε. Σηκώθηκαν τά παιδιά των Κατηχητικών, λεβεντόκορμα, γεμάτα καμάρι, περηφάνια και χόρεψαν τους σκοπούς των προγόνων τους, του Πόντου, τής Άνατολής. Νομίζω πώς δέν έχω ξαναδεί τέτοια λεβεντοσύνη. Έπειτα άκολούθησαν οι γονείς κι έπειτα οι μεγαλύτεροι μαζί με τους ιερείς, τους ψάλτες. Μιά όλόκληρη κοινωνία, ή Έκκλησία, έν αγάπη πορευόμενη, σε όλες τις έκφάνσεις τής ζωής.

«Χορέψετε, πηδήσετε παπούτσια μη λυπάστε, εκείνα ξεκουράζονται όταν έσείς κοιμάστε...» τραγουδούσε ό ιερέας κι εγώ, θέλοντας και μή, πάλευα με τους συνειρμούς μου.

Έφερνα στο μυαλό μου τον καθωσπρεπισμό που δυστυχώς διακατέχει πολλές από τις ένορίες μας, τις τυπικές πολλές φορές Άκολουθίες στους ναούς μας, τή μοναξιά που δυστυχώς μ'ας ταλανίζει όχι μόνο μέσα στον κόσμο μά και μέσα στην ένορία. Έφερνα στο μυαλό μου τά πανηγυράκια που όργάνωνε ή ίδια ή έκκλησία στο χωριό του πατέρα μου, όταν ήμουν παιδί. Με τό πέρασ τής λειτουργίας, στις γιορτές, κάθονταν στον περίβολο, έτρωγαν όλοι οι ένορίτες μαζί κι έπειτα γλεντούσαν, παρόντος του ιερέως, ό όποιος πρώτος έφερνε τό χορό.

Είναι άλήθεια πώς λαχτάρησα να ήμουν κι εγώ μέλος μιας τέτοιας ένορίας που ν' άγκαλιάζει όλο τό σύγχρονο άνθρωπο. Είναι άλήθεια πώς λαχτάρησα να ήμουν Κατηχητόπουλο, όταν έμαθα άργότερα πώς τό καλοκαίρι πραγματοποίησαν τήν πενθήμερη έκδρομή τους στην Πάτμο, με έξοδα τής ένορίας. Κι όταν μαθαίνω πώς δυό τρεις φορές τό χρόνο έχουν αυτή τήν ύπέροχη εύκαιρία, πέρα από ένα σωρό άλλες, να μαζεύονται όλοι μαζί για ένα ακόμη «ένοριακό γλέντι» με πιάνει μια κρυφή λαχτάρα κι ένα κρυφό παράπονο με κατακλύζει, για μένα, για τους γύρω μου...

Κάθε χρόνο, στο μάθημα τής Έκκλησιαστικής Ίστορίας, ρωτώ τους μαθητές μου:

«Τί θα λέγατε άν, γυρνώντας στο σπίτι σας τό μεσημέρι, βρίσκατε ένα γράμμα στο όνομά σας από τον ιερέα τής ένορίας κι άνοίγοντάς το βλέπατε ότι σ'ας προσκαλεί σε «ένοριακό γλέντι»;

Άλλα παιδιά με κοιτούν με άπορία, άλλα χαμογελούν, άλλα βιάζονται ν' άπαντήσουν συνήθως θετικά, άλλα ρωτούν:

—Γλέντι με τήν ένορία;

—Και όρχήστρα μαζί;

—Και τί τραγούδια θα τραγουδήσουμε;

Μά όταν ξεπερνούν τό πρώτο ξάφνιασμα και τους έξηγώ αυτό που έζησα, άνοίγουν κάτι μεγάλα μάτια όλο καρτερία κι έλπίδα. Τότε δέν έχω κι εγώ παρά να έλπίζω, άφου τό αύριο τής ένορίας άνήκει στα χέρια τους, όπως μου άρέσει να τους λέω.

Τοῦ Πρωτ. κ. Βασιλείου Θερμοῦ

Ο ΑΓΙΟΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ἐπανελημμένα συνιστᾷ στοὺς κληρικούς, καὶ στοὺς ὑποψήφιους ἀκόμη, νὰ μελετοῦν διαρκῶς (Μαθήματα Ποιμαντικής, σ. 117-130). Ἐάν ἡ προτροπὴ τοῦ αὐτῆ διατυπωνόταν σὲ ἐποχές ὅπου τὰ διαθέσιμα ἔντυπα ἦταν ἐλάχιστα καὶ δυσπρόσιτα, φανταζόμαστε τί θὰ ἔλεγε σήμερα μὲ τὴν πληθώρα τῶν βιβλίων! Ἡ ἔγνοια τοῦ εἶναι νὰ μὴν ὑστερεῖ ὁ ποιμένας τοῦ ποιμνίου του σὲ γνώσεις, ὄχι μόνο θεολογικὲς ἀλλὰ καὶ ἐγκυκλοπαιδικές!

Σταθμοὶ ἀνεφοδιασμοῦ

Στὴ σημερινὴ ἐποχὴ τῆς ἐπιστημονικῆς ὑπερεξειδικεύσεως εἶναι προφανῶς ἀνεφικτὸ νὰ γνωρίζει ὁ κληρικὸς σὲ ὅλα τὰ θέματα περισσότερα ἀπὸ τοὺς λαϊκοὺς. Τὸ πνεῦμα ὅμως τῆς πατερικῆς προτροπῆς του παραμένει, διότι ἐκφράζει τὴν στάση ἐκείνη πού θέλει τὸν ποιμένα νὰ ἔχει ἤδη διανύσει πολλοὺς ἀπὸ τοὺς (διανοητικούς καὶ ὑπαρξιακοὺς) «δρόμους» στοὺς ὁποίους περιπλανᾶται ὁ λαϊκός, ἔτσι ὥστε νὰ τὸν ὑποδεχθεῖ μὲ γνώση καὶ κατανόηση. Καὶ ἀγάπη, φυσικά, πού πρέπει νὰ εἶναι πάντοτε παροῦσα.

Πιστοὶ στὴν ἐτήσια συνήθειά μας, λοιπόν, παραθέτουμε κάποια ἐκλεκτὰ βιβλία πού θὰ μπορούσαν νὰ μᾶς ἀνεφοδιάσουν πνευματικὰ κατὰ τὶς θερινὲς διακοπές (καὶ ὀλοχρονίς, βέβαια!)

Καὶ ξεκινᾶμε μὲ συγγραφεῖς οἱ ὁποῖοι πρόσφατα μᾶς ἄφησαν προσωρινὰ γιὰ τὴ χώρα τῆς Ἀλήθειας. Ὁ κοσμοκαλόγερος καὶ ζηλωτῆς Μητροπολίτης Σηλυβρίας

Αἰμιλιανός, πού πονοῦσε γιὰ τὸ ἀνευαγγέλιστο τοῦ λαοῦ μας, μόχθησε συγγραφικὰ στὸν χῶρο τῆς ποιμαντικῆς. Καρποὶ τῆς ἀγωνίας του (ἐκτὸς ἀπὸ πάμπολλα παλαιότερα ἔργα) τὰ βιβλία *Τερεῦς, ἐνορία καὶ ἀνανέωση* (ἐκδ. Ἱ. Μητροπόλεως Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας), *Γιὰ μία ἐνορία ζῶσα* (ἐκδ. Ἱ. Μονῆς Προφῆτου Ἡλιοῦ Πρεβέζης), *Ἡ ἐκκλησιαστικότητα λησμονημένη* (ἴδια ἐκδοσις). Καὶ τὰ τρία νοιάζονται γιὰ τὸ ξαναζωντάνεμα τῆς ἐνορίας, γιὰ τὴν ἐπανάκτηση τοῦ γνήσιου ἐκκλησιαστικοῦ φρονήματος, γιὰ ἀνακαίνιση τῆς ἱερατικῆς συνειδήσεως. Μὲ ἀμεσότητα ὕφους καὶ μὲ γνώση τῶν πηγῶν.

Ὁ πρόσφατα ἐκδημήσας ἐπίσης π. Μιχαὴλ Καρδαμάκης ἄφησε ὡς κληροδοτήματα τῆς ἱερατικῆς ἀγαπώσεως καρδιάς του τὰ ἔργα *Δοκίμιο εὐχαριστιακῆς ἀνθρωπολογίας* (ἐκδ. Τῆνος), *Αἷμα καὶ δάκρυα* (ἐκδ. Τῆνος) καὶ *Ἡ Ἐκκλησία τῆς Σαρκώσεως* (ἐκδ. Εὐεργέτις). Μὲ τὸν ἀπαράμιλλο τρόπο γραφῆς του εἰσέρχεται στὴν οὐσία τῆς θεολογίας μας ἀλλὰ μὲ λόγια ἀπλά, ξαναθυμίζοντάς μας τὸ πραγματικὸ νόημα τῆς Ἐκκλησίας ὡς τῆς μήτρας ὅπου συνεχίζει νὰ λαμβάνει χώρα ἡ Θεία Ἐνανθρώπηση. Ἐξ αὐτῆς ἄλλωστε πηγάζει καὶ ἡ δική μας ἱερωσύνη περὶ τῆς ὁποίας τόσα διαπύρως γράφει, ἀλλὰ καὶ ἡ γενικὴ ἱερωσύνη τῶν πιστῶν.

Ἐχωρίζω ἀκόμη τὸ βιβλίον τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νικοπόλεως καὶ Πρεβέζης κ. Μελετίου *Λογισμοὶ καὶ ἀπολογισμοὶ* (ἐκδ. Ἀκρίτας), ὅπου μὲ τὸ γνωστὸ εὐληπτο καὶ ζωντανὸ ὕφος ἐπανατοποθετοῦνται ζητήματα ἱερατικῆς ταυτότητος καὶ χριστιανικῆς ζωῆς. Ἡ (μὲ τολμηρὸ λόγο) μέριμνα

Τὰ ἐρωτήματά σας καὶ οἱ προτάσεις σας νὰ ἀπευθύνονται στὸν π. Βασίλειο Θερμό, Ἐρατοῦς 11, Παλλήνη 153 51 ἢ στὸ thermosv@otenet.gr.

γιὰ τὶς ἱερατικὲς κλίσεις συνδυάζεται μὲ μία καθάρια ματιὰ ὡς πρὸς τὴ θέση τῆς Ἐκκλησίας στὸ σήμερα. Κείμενα πού ἀντανακλοῦν ἐμπειρία τριακονταετίας καὶ ἦθος ὑποδειγματικό.

Ὁ καθηγητῆς τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Θεσσαλονίκης π. Βασίλειος Καλλιακμάνης μᾶς ἔδωσε δυὸ συλλογὲς κειμένων του μὲ τίτλους *Μεθοδολογικὰ πρότερα τῆς ποιμαντικῆς* καὶ *Ὁ ἐκκλησιαστικὸς χαρακτῆρας τῆς ποιμαντικῆς* (ἐκδ. Μυθονία). Θέματα ὅπως ἀρχές καὶ μέθοδοι τῆς ποιμαντικῆς πράξεως, ὅσο καὶ ἐπὶ μέρους ἐφαρμογὲς τῆς (Λατρεία, γάμος, ἀσθένεια κ.ἄ.) ἀναπτύσσονται γιὰ νὰ μᾶς βοηθήσουν ὥστε οἱ ὅποιες ποιμαντικὲς μᾶς πρωτοβουλίες νὰ μὴν εἶναι παρορμητικὲς καὶ ἀνερμάτιστες ἀλλὰ νὰ θεμελιώνονται θεολογικὰ καὶ ἐκκλησιολογικὰ.

Σπουδαία συνεισφορὰ στὸ κήρυγμά μας ἀποτελοῦν τὰ δύο βιβλία τοῦ π. Ἀντωνίου Πινακούλα *Ὁ σπόρος πού ἔπεσε στὸ δρόμο* καὶ *Τὸ πηγᾶδι καὶ ἡ πηγή* (ἐκδ. Ἐν πλῶ). Πρόκειται γιὰ ἀπομαγνητοφωνημένα κηρύγματα τὰ ὁποῖα, μὲ ἀπλό καὶ εὐθύβολο ὕφος, εἰσέρχονται διεισδυτικὰ σὲ κεντρικὰ νοήματα τῶν εὐαγγελικῶν περικοπῶν, νοήματα συχνὰ ἀγνοημένα. Ἀξιόλογη προσπάθεια νὰ θεμελιωθεῖ ἡ ἠθικὴ πρόσκληση πάνω στὴ θεολογία, κάτι ὄχι συνηθισμένο στὸν κηρυγματικὸ λόγο.

Τὰ ταξιδιωτικὰ βιβλία τοῦ π. Νεκταρίου Ἀντωνοπούλου (ὅσο καὶ ἂν συνηθίζει νὰ ἀποκρύπτει τὸν ἑαυτό του ὡς συγγραφέα), ἀποτελοῦν πάντοτε εὐχάριστη καὶ διδακτικὴ συντροφιά. Δὲν εἶναι εὐκολο εἶδος ἡ ταξιδιωτικὴ καταγραφή, διότι ἐνδέχεται εἴτε νὰ γίνῃ ἀνιαρὴ εἴτε νὰ ἐξελιχθεῖ σὲ ἐξιδανίκευση τοῦ νέου τόπου. Ὅμως καὶ ἀπὸ παλαιότερες δοκιμὲς του ὁ ἀκάματος ἐργάτης τῆς Ἐκκλησίας ἔχει δείξει ὅτι ἐπισκεπτόμενος τὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπη διατηρεῖ τὴν κριτικὴ ματιὰ μὲ τὸ ἦθος τοῦ εὐλαβικοῦ προσκυνητῆ. Τὰ βιβλία *Ταξιδεύοντας στὴ χώρα τοῦ Δνείπερου καὶ Ρωσία-Φιλλανδία* (ἐκδ. Ἀκρίτας) μὲ συναρπαστικὸ ὕφος ζωγραφίζουν

πλευρὲς τῆς Ὁρθοδοξίας, οἱ ὁποῖες θὰ ἄξιζαν συχνότερα θέση στὴν προσευχή μας καὶ στὴν ἀγάπη μας. Ὁ ἴδιος συγγραφέας μᾶς χάρισε καὶ τὸ μικρὸ *Υπεύθυνοι γιὰ ὅλα* (ἐκδ. Ἀκρίτας), ἓνα πρωτότυπο ἐγχειρίδιο ἠθικῆς εὐαισθησίας, πού μᾶς εἰσάγει στὴν αὖρα τῆς οἰκουμενικῆς ὑπευθυνότητος. Παιδαγωγικὸ ὄχι μόνο γιὰ τοὺς νέους.

Μόνιμη δυσκολία καὶ ἀμηχανία μας ἡ ἐπικοινωνία μὲ τὰ παιδιά, τοὺς ἐφήβους καὶ τοὺς νέους. Πῶς νὰ μεταδώσεις ἀλήθειες τῆς πίστεως σὲ μία ἐποχὴ τόσο περιέργη καὶ διαφορετικὴ; ἡ ἀρωγὴ ἐδῶ ἔρχεται ἀπὸ μακριά. Ἡ παιδαγωγικὴ καὶ ποιμαντικὴ πείρα τῆς Ἀδελφῆς Μαγδαληνῆς ἀπὸ τὴν Ἀγγλία ἀπέδωσε τὸ βιβλίον *Συνομιλίες μὲ παιδιά: μεταδίδοντας τὴν πίστη* (ἐκδ. Ἱ. Μονῆς Τιμίου Προδρόμου Ἑσσεξ Ἀγγλίας), καρπὸ τῶν δικῶν τῆς ἐπαφῶν. Ποικιλία θεμάτων συζητοῦνται καὶ ἀληθινοὶ διάλογοι παρατίθενται. Ὅσοι κληρικοὶ συνομιλοῦμε μὲ νέους θὰ ὠφεληθοῦμε πολὺ. (Ἐπενθυμίζω καὶ τὸ παλαιότερο βιβλίον τῆς *Σκέψεις γιὰ τὰ παιδιά στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία σήμερα*).

Ἐπανελημμένα ἔχουμε τονίσει στὶς σελίδες αὐτὲς τὴν ἀνάγκη νὰ γίνουμε περισσότεροι δεκτικοὶ στὴν ἀποστολικὴ καὶ στὴν παγκόσμια φύση τῆς Ἐκκλησίας. Εὐτυχῶς ἐκδίδονται καὶ βιβλία πού μᾶς βοηθοῦν σ' αὐτό. Τὸ μικρὸ *Δρόμοι Κελτῶν, δρόμοι Σαξῶνων* (ἐκδ. Ἀποστολικῆς Διακονίας) καὶ τὸ μεγάλο *Ἡ Ἐκκλησία γίνε-ται ὅταν ἀνοίγεται* (ἐκδ. Ἐν πλῶ) τοῦ Θανάση Παπαθανασίου, δόκιμος ἐργάτης τῆς πέννας (καὶ ὄχι μόνο), συνδυάζουν τὰ θεολογικὰ κριτήρια μὲ τὴν ἀνίχνευση ἀγνωστων ἱστορικῶν καὶ γεωγραφικῶν δρόμων. Πείθουν ὅποιον δὲν τὸ ἔχει ἀντιληφθῆ ἀκόμη ὅτι τὸ ἔμπρακτο ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν ἀποστολικὴ μαρτυρία θὰ ὀδηγήσει σὲ ζωογόνο ἀνανέωση τῆ δικῆ μας χριστιανικὴ ἰδιότητα.

Καλὴ ἀνάγνωση καὶ καλὴ ξεκούραση!

Ἄνορθόδοξες «Θεραπείες» τῆς Νέας Ἐποχῆς (Δ')

Τοῦ Πρωτ. κ. Βασιλείου Α. Γεωργοπούλου Δρος Θ.

Τὰ Ἀνθοιάματα Bach

Ἡ ἐν λόγῳ ἀνορθόδοξη «θεραπευτική» μέθοδος δημιουργήθηκε ἀπὸ τὸν Ἄγγλο ὁμοιοπαθητικὸ ἰατρὸ καὶ ἐσωτεριστὴ Edward Bach (1886-1936) καὶ περιλαμβάνει τὴ χρήση 38 οὐσιῶν [Βλ. Bettina K. Hakius, *Bach-Blüten Therapie*, 3η ἔκδ., Lage 2005. Manfred Stöhr, *Ärzte, Heiler, Scharlatane, Schlülmedizin und alternative Heilverfahren auf dem Prüfstand*, Darmstadt 2001, σ. 167]. Τὰ ἀνθοιάματα Bach παρασκευάζονται ἀπὸ οὐσίες φυτῶν ποὺ τοποθετοῦνται μέσα σὲ νερὸ μὲ ὑποχρεωτικὴ, σχεδὸν πάντα, ἔκθεσή τους στὸν ἥλιο γιὰ συγκεκριμένο χρονικὸ διάστημα. Ὅρισμένα παρασκευάζονται καὶ μὲ τὴ μέθοδο τοῦ βρασμοῦ [Βλ. A. Fincke - M. Röhlman, *Kompass Sekten und religiöse Weltanschauungen*, Gütersloh 2004, σ. 32]. Κύρια στόχευσή τους εἶναι, πρωτίστως, ἡ «θεραπεία» ψυχολογικοῦ χαρακτήρα προβλημάτων.

Κατὰ τοὺς ἰσχυρισμοὺς τῶν ὁπαδῶν τῆς μεθόδου, τὰ ἀνθοιάματα Bach συμβάλλουν στὴν «αὐτογνωσία» τοῦ ἀνθρώπου ἢ καὶ στὴν «ἐπέκταση τῆς συνειδητότητάς μας» [Βλ. Περ. Δῶρα γιὰ τὴ Ζωή, τεύχος 9, Ἰαν.-Φεβρ. 2004, σ. 28]. Στὴν ἴδια συνάφεια ὡς σκοπὸς καὶ στόχος τῶν ἀνθοιαμάτων Bach

προσδιορίζεται ἡ ἐπανασύνδεση, ἡ ἄρμονια καὶ ἡ ἐνότητα τοῦ ἀνθρώπου μὲ τὸ Θεὸ καὶ τὸ σύμπαν, καθὼς ὁ «*Θεὸς σπίνθηρας εἶναι μέσα μας*» [Βλ. Mechthild Scheffer, *Schlüssel zur Seele*, München 1995, σ. 32]. Στὸ ἐρώτημα πῶς ἐπιτυγχάνεται ἡ «θεραπεία» ἢ ἀπάντηση εἶναι ὅτι ἐνεργοποιοῦν τὴν ἰκανότητα τοῦ ὀργανισμοῦ γιὰ «*αὐτοθεραπεία*», καὶ ὅτι «*μὲ τις θετικές δονήσεις τους ἔχουν θεραπευτικὴ δύναμη*» [Βλ. Περ. Δῶρα γιὰ τὴ Ζωή, τεύχος 5, Ἰανουάριος 2001, σ. 27]. Βλέπουμε, δηλαδή, μιὰ τυπικὰ νεοεποχίτικη καὶ ἀποκρυφιστικὴ ἀπάντηση.

Δὲν ἀπουσιάζει, ἐπίσης, ἀπὸ τὸ σύστημα ἡ ἀναφορά καὶ ἡ χρήση καὶ ἄλλων ἀποκρυφιστικῶν ὄρων ὅπως π.χ. «*αὔρα*» [Βλ. Mechthild Scheffer, *Die Bach-Blutentherapie*, München 1998, σ. 30]. Ἐδῶ πρέπει νὰ ἐπισημάνουμε, ὅτι τὸ ἐσωτερικὸ - ἀποκρυφιστικὸ στοιχεῖο ὡς ὑπόβαθρο τῶν ἀντιλήψεων τοῦ Edward Bach πάνω στὸ ὅποιο ἔχει οἰκοδομηθεῖ ὅλο τὸ «θεραπευτικὸ» σύστημά του, ἐπισημαίνεται καὶ ἀπὸ ξένους εἰδικούς ἐρευνητὲς τοῦ φαινομένου τοῦ ἀποκρυφισμοῦ καὶ τῆς παραθρησκείας.

(συνεχίζεται)

|| Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι βῆμα ὄλων τῶν κληρικῶν καὶ εἶναι χαρὰ νὰ φιλοξενοῦμε ἄρθρα, ἐπιστολές, εἰδήσεις, παρατηρήσεις, προτάσεις ἀπὸ ὅλες τὶς ἐνορίες τῆς ἐπικράτειας, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ. Παρακαλοῦμε σὲ περίπτωση συνεργασίας νὰ τηρεῖται ἡ ἀρχὴ τῶν 400 ἢ 800 λέξεων γιὰ κάθε ἄρθρο (1 ἢ 2 σελίδες) γιὰ τὴν οἰκονομία τοῦ χώρου καὶ τὴν φιλοξενία ὅσο τὸ δυνατὸν περισσοτέρων συνεργασιῶν. Γιὰ κείμενα ποὺ σχετίζονται μὲ συγκεκριμένα θέματα, ἐορτές, ἐπετεῖους κ.λπ. θερμὴ παράκληση νὰ ἀποστέλλονται ὅσο τὸ δυνατὸν νωρίτερα. Ἡ ὕλη τοῦ περιοδικοῦ συμπληρώνεται ἕνα μῆνα πρὶν ἀπὸ τὴν ἡμερομηνία ἐκδόσεώς του. Σὰς εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴν ὡς ||
τώρα ἀνταπόκριση καὶ περιμένουμε τὴ συνεργασία σας.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Τοῦ κ. Κωνσταντίνου Χολέβα

Τὰ 20 χρόνια τοῦ περιοδικοῦ «Πρωτάτον»

Μία εὐλογημένη προσπάθεια συμπλήρωσε ἐφέτος 20 χρόνια πνευματικῆς διαδρομῆς. Πρόκειται γιὰ τὸ περιοδικὸ «Πρωτάτον», τὸ ὁποῖο μᾶς μεταδίδει τὴν ἀγιορειτικὴ πνευματικότητα καὶ μᾶς καθιστᾷ κοινωνοὺς τῶν σημαντικότερων εἰδήσεων ποὺ ἔρχονται ἀπὸ τὴν Ἀθωνικὴ Πολιτεία. Ἐκδότης - Διευθυντὴς τοῦ περιοδικοῦ εἶναι ὁ Μοναχὸς Ἱερόθεος μὲ ἔδρα τὶς Καρυές τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ἀρχισυντάκτης - ἰδιοκτῆτης καὶ «ψυχὴ» τοῦ περιοδικοῦ εἶναι ὁ πολυγραφότατος λόγιος μοναχὸς π. Μωυσῆς, ὁ ὁποῖος ἐγκαταβιώνει στὴν Ἱερά Καλύβη Ἁγίου Ἰωάννου Χρυσοστόμου τῆς Ἱερᾶς Σκήτης Κουτλουμουσίου Ἁγίου Ὁρους. Τὸ «Πρωτάτον» εἶναι τριμηνιαῖο καὶ ἔχουμε μπροστά μας τὸ τεύχος Ἰανουαρίου - Μαρτίου 2008. Μὲ τὸ τεύχος αὐτὸ συμπληρώνονται 20 χρόνια δημοσιογραφικῆς πορείας καὶ εὐχόμεθα νὰ ἔχει τὴν βοήθεια τῆς Παναγίας γιὰ νὰ συνεχίσει τὴν προσφορά του. Τὸ ἐνδιαφέρον αὐτὸ Ἀγιορειτικὸ Δελτίο περιλαμβάνει συνήθως «Κείμενα καὶ Μαρτυρίες», ἀφιέρωματα σὲ «Μορφές τοῦ Ἄθω», καὶ στήλες μὲ ἐπιλογή Βιβλίων, Εἰδήσεις καὶ Σχόλια καὶ Ἀγιορειτικὴ Βιβλιογραφία. Ἀπὸ τὸ ἀνά χεῖρας τεύχος ξεχωρίζουμε τὸ κείμενο τοῦ π. Ἀλυπίου Καστάλσκι μὲ τίτλο «Ἡ ἐπίδραση τοῦ Γέροντος Σωφρονίου στὴν Ρωσία» ποὺ ἀναφέρεται στὸν μακαριστὸ Γέροντα Σωφρόνιο Ζαχάρωφ, τὴν παρουσίαση τοῦ βιβλίου «Βατοπαιδινοῦ Συναξάρι», τὸ ὁποῖο συνέγραψε ὁ ἀρχισυντάκτης τοῦ «Πρωτάτον» π. Μωυσῆς καὶ τὴν ἐνδιαφέρουσα ἱστορικὴ ἀνακοίνωση «περὶ ἐνὸς ἀγνώστου Νεομάρτυρος» βάσει στοιχείων, τὰ ὁποῖα φυλάσσονται στὴν Ἱερά Μονὴ Ἰβήρων. Πρόκειται γιὰ τὸν Νεομάρτυρα Παρασκευᾶ, ἀθλήσαντα ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν 5ην Ἰανουαρίου 1819. Αἰωνία του ἡ μνήμη!

Ἐν Ἀγρυπνίαις Ε'

Ὑπὸ τὸν τίτλο «Ἐν Ἀγρυπνίαις Ε'» ἐκυκλοφορήθη προσφάτως (Ἀθῆναι 2008) τὸ νέο βιβλίο τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμανδρίτου Ἱακώβου Μπιζαοῦρη, Ἡγουμένου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀσωμάτων Πετράκη. Περιλαμβάνει τὶς ὁμιλίες, τὶς ὁποῖες ἐξεφώνησε ὁ Πανοσιολογιώτατος Ἡγουμένος κατὰ τὴν διάρκεια τῶν Ἱερῶν Ἀγρυπνιῶν ποὺ ἐτελέσθησαν στὴ Μονὴ Πετράκη τὸ ἔτος 2007. Ἐχουν ἤδη ἐκδοθεῖ οἱ τόμοι Α' ἕως Δ' ἀπὸ τὴν σειρά «Ἐν Ἀγρυπνίαις» μὲ τὶς ἀντίστοιχες ὁμιλίες τῶν προηγούμενων ἐτῶν. Ὅπως γράφει στὸν Πρόλογό του ὁ π. Ἰάκωβος, οἱ Ἀγρυπνίες τοῦ 2007 στὴ Μονὴ Πετράκη ἦσαν ἀφιερωμένες στοὺς «Ἁγίους οἱ ὁποῖοι διέγραψαν τὴν ἀγιαστικὴ πορεία τῆς ζωῆς τους κατὰ τὸν 20ὸ αἰῶνα, ἡ ἀνεγνωρίστη ἐπισήμως ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία ἢ ἀγιότης τους σχετικῶς προσφάτως». Συγκεκριμένα οἱ ὁμιλίες, οἱ ὁποῖες περιλαμβάνονται στὸ ἐν λόγω βιβλίο, ἀναφέρονται στὴ μνήμη τῶν ἐξῆς Ἁγίων: Μακαρίου Διακόνου τοῦ Καλογερά, ἱδρυτοῦ τῆς ἱστορικῆς Πατριάδος Σχολῆς καὶ Δασκάλου τοῦ Γένους. Ἀνθίμου τοῦ ἐκ Χίου. Ἰωακείμ τοῦ Βατοπεδινοῦ τοῦ Παπουλάκη. Ματρώνης τῆς Ἀομμάτου. Λουκᾶ τοῦ Ἱατροῦ, Ἀρχιεπισκόπου Κριμαίας. Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου (Ἀγρυπνία καὶ Πανήγυρις, ἡ ὁποία κατ' ἔθιμον τελεῖται κάθε χρόνο στὴ Μονή). Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ. Σιλουανοῦ τοῦ Ἀθωνίτου. Μεθοδίας τῆς ἐν Κιμῶλω. Ἀρσενίου τοῦ Καππαδόκου καὶ Παταπίου. Σημειώνει χαρακτηριστικὰ στὸν Πρόλογό του ὁ συγγραφεὺς: «Τὸ γεγονός ὅτι οἱ Ἁγιοὶ εἶναι οἱ ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ, ἀποτελεῖ τὴν ἀψευδέστερη μαρτυρία γιὰ τὸ ὅτι ὁ Θεὸς ὑπάρχει, προνοεῖ γιὰ μᾶς, μᾶς ἀντιμετωπίζει ὡς παιδιὰ Του καὶ μᾶς καλεῖ εἰς Ἀγιασμόν, ὥστε νὰ εἴμαστε ὄντως κατὰ Χάρη «τέκνα Θεοῦ, ἀδελφοὶ δὲ Ἰησοῦ Χριστοῦ».

Η Ευρωπαϊκή Ένωση ὕπὲρ τοῦ ὁμολογιακοῦ μαθήματος τῶν Θρησκευματικῶν

Θὰ συνεχισθεῖ χωρὶς ἀλλαγές καὶ ἐμπόδια ἡ διδασκαλία τῶν Θρησκευτικῶν γιὰ τοὺς μαθητές τῶν Ευρωπαϊκῶν Σχολείων, δηλαδή τῶν Σχολείων τὰ ὁποῖα ἀπευθύνονται σὲ παιδιά ὑπαλλήλων τῶν Ευρωπαϊκῶν Κοινοτήτων (Βρυξέλλες, Στρασβούργο κ.λπ.) καὶ τὰ ὁποῖα διευθύνονται καὶ χρηματοδοτοῦνται ἀπὸ τὴν Ευρωπαϊκὴ Ἐπιτροπὴ, ἀνώτατο ὄργανο τῆς Ευρωπαϊκῆς Ἐνώσεως. Στὰ Σχολεῖα αὐτὰ τὸ μάθημα ἔχει καθαρὰ ὁμολογιακὸ περιεχόμενο καὶ ὄχι θρησκευολογικό. Δηλαδή γιὰ τοὺς μαθητές ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα, τὴν Κύπρο, τὴν Βουλγαρία κ.λπ.

Οἱ τεχνοκράτες μοναχοὶ τῆς Γουμένισσας

Ἀπὸ τὴν «Καθημερινή» τῆς 25-5-2008 καὶ ἀπὸ σχετικὸ ἄρθρο τοῦ Θανάση Τσιγγανᾶ ἀναδημοσιεύουμε τὴν ἀκόλουθη εἰδηση: «Στὴν πρόσφατη ἐκδήλωση ποὺ διοργάνωσαν γιὰ τὸ Χωροταξικὸ στὴν ἀποθήκη Δ' τοῦ λιμανιοῦ τῆς Θεσσαλονίκης ἡ «Καθημερινή» καὶ ὁ «Σκάι», τὰ ὄρεινά τοῦ ἀμφιθεάτρου κατέλαβε μὴ μικρὴ ὁμάδα μοναχῶν». Τὸ δημοσίευμα ἀναφέ-

ρεται στοὺς πατέρες Χριστόδουλο, Ἰωάννη καὶ Ραφαήλ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Γουμένισσης, Ἄξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου. Ἡ Μητρόπολη καὶ ἡ Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Ραφαήλ στὸ χωριὸ Γρίβα, στελεχώνεται ἀπὸ ἱερεῖς καὶ μοναχοὺς μὲ πτυχία πολιτικοῦ μηχανικοῦ, μηχανολόγου μηχανικοῦ καὶ ἄλλων εἰδικότητων καὶ διεκδικεῖ πρωταγωνιστικὸ ρόλο στὸ «Πρόγραμμα Ὀλοκληρωμένης Παρέμβασης» στὴν περιοχή. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γουμένισσης, Ἄξιουπόλεως καὶ Πολυκάστρου κ. Δημήτριος δήλωσε σχετικὰ στὴν ἐφημερίδα: «Συμπράτουμε καὶ συνεργαζόμαστε μὲ τοὺς ἄλλους φορεῖς χωρὶς νὰ εἰσερχόμεθα στὶς δικές τους ἀρμοδιότητες. Δίνουμε τὸ στίγμα τῆς δικῆς μας παρουσίας ποὺ κατ' οὐδένα τρόπο ἐπισκιάζει τὶς ἀρμοδιότητες τῶν ὑπευθύνων ταγῶν τῆς πολιτείας». Ὅπως μᾶς πληροφορεῖ τὸ δημοσίευμα ἓνα πρόγραμμα ποὺ ἔχουν ἀναλάβει οἱ τεχνοκράτες ἱερεῖς καὶ μοναχοὶ ἔχει τὸν τίτλο «Ἡ ἀνάδειξη τοῦ Μοναστικοῦ Βίου μέσα ἀπὸ τὴ χρήση τῶν αὐτοφυῶν φυτῶν τοῦ Πάικου». Εἶναι ἐπίσης χαρακτηριστικὸ ὅτι γιὰ τὶς ἀναπαλαιώσεις ναῶν καὶ μονῶν οἱ μελετητές - ἱερεῖς ἐρέυνησαν μέχρι καὶ στὰ ἀρχεῖα τοῦ Γαλλικοῦ Στρατοῦ, ἀξιωματικοὶ τοῦ ὁποῖου στὸν Α' Παγκόσμιο Πόλεμο εἶχαν ἀποτυπώσει τὸ ἐξωτερικὸ καὶ τὸ ἐσωτερικὸ τῶν βυζαντινῶν καὶ μεταβυζαντινῶν μνημείων τῆς.

Πῶς βλέπει ὁ Ἅγιος Ἰωάννης τὸν Ποιμένα

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ Σελ. 20.

Λέγει ὁ ἅγιος Ἰωάννης δείχνοντας τὸν μόνον σωστὸ δρόμο: Καὶ αὐτὸς εἶναι:

Ὅπως ἓνα εὐρωστο χωριατόπουλο, ἀφοῦ καταταγεῖ στὸν στρατό, θέλει ἀνάλογη ἐκπαίδευση, συντονισμένη καὶ εἰδική γιὰ τὸ κάθε ὄπλο, ἔτσι καὶ ὁ ἱερέας θέλει συνεχῶς ἐκπαίδευση καὶ μετεκπαίδευση, στὸ ἱερατικὸ ἦθος. Καὶ ἀλλοῖμονο, ἂν ὁ τάχα ἐκπαιδευτής, «ὁ διατάττειν καὶ διακονεῖν τοὺς λοιποὺς ὀφείλων πάντων ἀσθενέστατος καὶ ἀπειρότατος ἦ». Τί τάχα θὰ τοὺς μεταδώσει τότε; (S. Chr. 272, p. 352, 135 ἐξ.).

Ἄς κλείσουμε μὲ λόγια τοῦ μεγάλου διδασκάλου μας σὲ νεοχειροτόνητον ἱερέα, ποὺ γεμᾶτα φῶς καὶ Πνεῦμα Ἅγιο, ἐμπνέουν ἐλπίδα:

Ἄλλὰ ἔχε θάρρος! πιστεύω τῷ καλέσαντί σε Χριστῷ καὶ τοῖς ἰδίοις ἐπιστήσαντι προβάτοις,

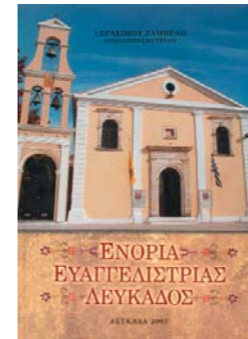
ὅτι ἡ διακονία ποὺ ἀναλαμβάνεις, θὰ σοῦ ἀνοίξει τὰ μάτια, τόσο ποὺ κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς δευτέρας παρουσίας, ἅμα ἐνεργεῖς μὲ συνέπεια σ' αὐτὰ ποὺ θὰ βλέπεις, θὰ ἔχεις τόση παρρησία, ὥστε στὴν αἰώνια σκηνή σου, ποὺ θὰ σοῦ χαρίσει σὰν ἀμοιβή σου ὁ μισθαποδότης Κύριος, νὰ δεχθεῖς καὶ ἐμένα τὸν ἀνάξιο καθοδηγητή σου (S. Chr. 272, p. 362, 95 ἐξ.).

Καὶ ἂς προσθέσουμε τὰ κατὰ κυριολεξία διθυραμβικά του γιὰ τὴν ἱερωσύνη λόγια, ποὺ ποιὸς τολμάει νὰ τὰ ἀμφισβητήσει;

Μέγας βεβαίως ὁ ἀγὼν καὶ τῶν μοναχῶν καὶ πολὺς ὁ μόχθος τους. Ἄλλ' εἴ τις τῇ καλῶς διοικουμένη ἱερωσύνη, τοὺς ἐκείθεν ἰδρῶτας παραβάλοι, τοσοῦτον εὐρήσει τὸ διάφορον, ὅσον ἰδιώτου καὶ βασιλέως τὸ μέσον (S. Chr. 272, p. 320, 1-6).

ΒΙΒΛΙΟ

παρουσίαση



Πρωτ. Γερασ. Ζαμπέλη
«ΕΝΟΡΙΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΤΡΙΑΣ
ΛΕΥΚΑΔΟΣ»
Λευκάδα 2007

Ἄν μὲ δύο λόγια θὰ ἤθελε κάποιος νὰ περιγράψει τὸ συγγραφέα καὶ τὸ περιεχόμενο τοῦ βιβλίου του θὰ ἔλεγε «ἓνας ὑποδειγματικὸς λευίτης γράφει γιὰ μιὰ ὑποδειγματικὴ ἐνορία, τὴν ἐνορία του». Θὰ ἔλεγε ἀκόμη πὼς ἡ δράση καὶ ἡ προσφορὰ τοῦ λευίτη αὐτοῦ ἔχει τὶς ρίζες τῆς μέσα στὴν κατ' οἶκον του ἐκκλησία, τὴν οἰκογένειά του, καὶ ἀντικατοπτρίζεται στὴν προσωπικότητα τῶν παιδιῶν του, ποὺ δροῦν σιωπηλά, σεμνὰ καὶ ἀκούραστα στὸ πλάι του, ὅπως καὶ ἡ πολυτάλαντη πρεσβυτέρα του. Τὸ βιβλίο τοποθετεῖ τὴν ἐνορία Εὐαγγελιστρίας Λευκάδος στὸν φυσικό, ἱστορικό καὶ κοινωνικό της χῶρο μὲ στοιχεῖα ποὺ ἀνιχνεύθηκαν ὄχι μόνο σὲ βιβλιοθήκες

ἀλλὰ καὶ σὲ ἀρχεῖα, ὅπως τῆς Ἱ. Μ. Λευκάδος καὶ πολλῶν Ἱ. Ναῶν τῆς. Τὸ κείμενο πλαισιώνεται ἀπὸ πολυάριθμες φωτογραφίες (ἔργα τοῦ γιοῦ του Νικόλαου), ποὺ πιστοποιοῦν τὴν ποιότητα καὶ τὴν ὀργάνωση τοῦ ἐνοριακοῦ ἔργου, χάρτες παλιούς ποὺ θυμίζουν τὴν ἔντονη καὶ πολὺπτυχη συγγραφικὴ ἐνασχόληση τοῦ συγγραφέα μὲ τὴν ἱστορία τοῦ νησιοῦ ἀλλὰ καὶ τὰ ποικίλλα προβλήματα καὶ τὶς ἀνάγκες τῶν ἐνοριτῶν, ἀφοῦ μὲ τὴ δημιουργία τοῦ Πνευματικοῦ Κέντρου τῆς ἐνορίας ἔγινε καὶ γίνεται δυναμικὴ προσπάθεια γιὰ τὴν ἐνημέρωση, τὴν καλλιέργεια, τὴν ψυχαγωγία, τὴ διατήρηση τῆς πλούσιας πολιτιστικῆς κληρονομιάς τοῦ τόπου. Ὅλα αὐτὰ στὰ πλαίσια μιᾶς ἰσορροπημένης, χαρούμενης καὶ δημιουργικῆς σχέσης τοῦ ἐφημερίου καὶ τῆς οἰκογένειάς του μὲ τοὺς ἐνοριτες, ποὺ ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν πραγμάτωση ἐνός γνήσιου ζωτικοῦ χώρου, ποὺ ὅπως σημειώνει ὁ π. Γεράσιμος, ἐπιδιώκει «νὰ γίνεαι καὶ νὰ μείνει ὁ ὀδυνώμενος δραπέτης τοῦ Παραδείσου «συμπολίτης Ἁγίων». Ἐνα πολὺ σημαντικό ἀπὸ κάθε πλευρὰ ἔργο, πολὺτιμο καὶ πολὺπνοο ὑπόδειγμα τοῦ τί σημαίνει καὶ πὼς δρᾶ μιὰ ὀρθόδοξη ἐνορία. Τὰ λόγια φτωχὰ καὶ ὁ χῶρος λίγος. Συγχαρητήρια ἀπὸ κάθε ἄποψη, π. Γεράσιμε.

ΛΙΤΣΑ Ι. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

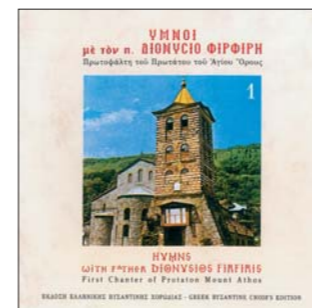
ΔΙΣΚΟ

παρουσίαση



ΥΜΝΟΙ
ΜΕ ΤΟΝ
π. ΔΙΟΝΥΣΙΟ
ΦΙΡΦΙΡΗ

Πρωτοψάλτη
τοῦ Πρωτάτου
τοῦ Ἁγίου Ὁρους



Ὁ ἱεροδιάκονος π. Διονύσιος Φιρφιρῆς, αὐθεντικὸς ἐρμηνευτὴς τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς, γεννήθηκε στὸ χωριὸ Μεγάλη Παναγιά τῆς Χαλκιδικῆς τὸ 1912. Σὲ ἡλικία ὀκτῶ μόλις ἐτῶν, τὸ 1920, πῆγε στὸ Ἅγιον Ὄρος. Ἐκεῖ μαθαίνει γράμματα, σπουδάζει τὴν ἱερὰ μουσικὴ, ἀναπτύσσει τὸ χάρι-

σμα τῆς ωραίας φωνῆς του καὶ ἀναδεικνύεται ἓνας λαμπρὸς συνεχιστὴς τοῦ ὕψους, τοῦ ἤθους καὶ τῆς ἐρμηνευτικῆς παραδόσεως τῶν παλαιότερων ὀνομαστῶν μουσικῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους, ὅπως ὁ Συνέσιος Σταυροεικητιανός, τοῦ ὁποῖου ὁ π. Διονύσιος Φιρφιρῆς ὑπῆρξε μαθητής. Στὸ Πρωτάτο τῶν Καρυῶν ἄρχισε νὰ ψάλλει ἀπὸ τὸ 1930. Στὴν ἐρμηνεία τοῦ π. Διονυσίου διακρίνουμε τὴ σαφὴ καὶ ἀναμφισβήτητη γνώση τῆς ἐνέργειας τῶν σημαδιῶν ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνάγλυφη διατύπωση τῶν μουσικῶν φράσεων, ἓνα συνδυασμὸ βαθύτατης ἐμπνευσης καὶ ὀλοκληρωμένης τεχνικῆς. Εἶναι μιὰ ἐρμηνεία ποτισμένη ἀπὸ τὴ μοναχικὴ χαρμολύπη καὶ στηριγμένη στὴν ἀκλόνητη πίστη. Ἡ μεγάλη τέχνη τοῦ π. Διονυσίου ἔχει καταγραφεῖ στὸν παρόντα ψηφιακὸ δίσκο στὴ σειρά ἠχογραφήσεων τῆς Ἑλληνικῆς Βυζαντινῆς Χορωδίας.

ΜΑΡΙΝΕΛΛΑ ΠΟΛΥΖΩΗ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

«Εάν τις διψά, έρχέσθω πρός με και πινέτω!..»

Η ΔΙΨΑ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ

(Ιωάν. 7,37-52 & 12)

Πρωτοπρ. κ. Στυλιανού Άνανιάδη,
Ι. Μ. Δημητριάδος και Άλμυρου

Για τή δίψα που αισθάνεται ή ψυχή για την ένωση της με το Θεό, μάς μιλάει το ιερό Ευαγγέλιο αυτής της Κυριακής της Πεντηκοστής. Κατά τη γιορτή της «Σκηνοπηγίας», που διαρκούσε οκτώ μέρες, οι ιερείς των Έβραίων μετέφεραν νερό από την πηγή του Σιλωάμ στο θυσιαστήριο, ο Κύριος στάθηκε σ' ένα μέρος του Ναού του Σολομώντος και φώναξε προς τα πλήθη: «Όποιος διψάει, να ρθει σ' έμένα και να πιεί· γιατί μέσα από εκείνον που πιστεύει σ' έμένα, καθώς λέει ή Γραφή, ποτάμια ζωντανό νερό θα τρέξουν!...» (στίχ. 38). Βέβαια, ο Χριστός έννοούσε την πνευματική δίψα της ψυχής για το Θεό. Τή δίψα της αλήθειας, που ελευθερώνει, που γαληνεύει και αναπαύει την ψυχή, και δίνει τή χαρά της ζωής. Άλλά,

1. Για ποιά πράγματα διψούν συνήθως οι άνθρωποι;

Δυστυχώς πολλοί διψούν και ζητούν να ξεδιψάσουν με την ψευδή σοφία των ανθρώπων, «τήν κενή άπάτη του κόσμου τούτου», όπως τήν χαρακτηρίζει ο άπ. Παύλος. Άλλοι τις αναζητούν στις εφήμερες απολαύσεις και τα θέλητρα της καθημερινής ζωής. Όστόσο, ούτε στους «σοφούς» υπάρχει πάντα ολοκληρη ή αλήθεια, ούτε στις άμαρτωλές ήδονές ή χαρά της ζωής. Η αλήθεια βρίσκεται στο Χριστό. Γιατί Αυτός είναι ή αλήθεια και ή ζωή. Και αυτό το είπε ο Κύριος έννοώντας το Άγιον Πνεύμα που θα έπαιρναν όσοι θα πίστευαν σ' Αυτόν. Και απόδειξη είναι τα καταπληκτικά γεγονότα της Πεντηκοστής. Δύο χιλιάδες τώρα χρόνια, όλοι όσοι διψούν τήν αλήθεια, στη διδασκαλία τους βρήκαν «το ύδωρ το ζών» και ικανοποίησαν τή δίψα της ψυχής τους. Άλλά,

2. Ποιά ή μοναδική πηγή που μπορεί να ξεδιψάσει ο άνθρωπος;

Άλλη πλούσια και όλοκάθαρη πηγή της αλήθειας δεν υπάρχει, πλην του Χριστού. Έκείνος που θα μάς δώσει το «ύδωρ το ζών», δηλαδή τήν αλήθεια και τή ζωή, είναι ο Χριστός. Είναι ο Παράκλητος, το Πνεύμα της αλη-

θείας, που χορηγεί ο Χριστός στους «πιστεύοντας σ' Αυτόν». Και αυτό δεν είναι το πρώτο που ποθεί και αναζητεί και νοσταλγεί και θέλει ο κάθε άνθρωπος; Τήν αλήθεια, τή γνώση;

Έπειτα ποιός είναι σέ θέση να δώσει άπαντήσεις στα ύπαρξιακά έρωτήματα που βασανίζουν τον άνθρωπο της οποίας εποχής. Σ' αυτά τα έρωτήματα που περιμένουν άπάντηση μόνον ο πιστός, του Χριστού ο μαθητής, ο κατά πάντα λάτρης και προσκυνητής Του, αυτός παίρνει Πνεύμα Άγιο, το Πνεύμα της Άληθείας, είναι σέ θέση να ικανοποιήσει τις άγωνιώδεις ύπαρξιακές άνησυχίες του.

Το Άγιον Πνεύμα οδηγεί τον κάθε πιστό «εις πάσαν τήν αλήθειαν»! Και τούτο, γιατί τότε ποταμοί ύπερφουδ σοφίας του Πνεύματος καταρδεύουν τήν ζωή και τήν ψυχή σου. Άλλά και κάτι άκόμη:

3. Το Άγιον Πνεύμα γίνεται πηγή χαράς και εύτυχίας.

Όλοι οι άνθρωποι ποθούμε τή χαρά, τήν εύτυχία, τήν μακαριότητα. Πανανθρώπινος ο πόθος αυτός. Ποιός ζητάει τον πόνο; Ποιός τή θλίψη; Ποιός το θάνατο; Κανείς. Και όμως δυσέυρετο είδος ή χαρά και ή ξεκούραση. Ούτε σταγόνα χαράς πραγματικής που εύχαριστεί τήν καρδιά, τήν ψυχή που να γαληνεύει το πνεύμα, δεν βρίσκει ο άνθρωπος. Άλλά ποιός; Ο κοσμικός, ο ύλόφρονος και σαρκικός άνθρωπος· ο άνθρωπος ο άμαρτωλός. Αυτά τα βρίσκει, τα έχει, τα κρατεί, τα απολαμβάνει, ο πιστός άνθρωπος, ο πνευματικός, ο άφοσιωμένος «ψυχή τε και σώματι», στον Χριστό· ο έξαγιασμένος άνθρωπος και όταν άκόμη δοκιμάζεται στο καμίνι, της οποίας δοκιμασίας. Γι' αυτό ο ιερός Χρυσόστομος γράφει: «Η χαρά είναι κατόρθωμα πνευματικό και προϋπόθεση άγαθής συνειδήσεως».

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ

στιγμιότυπα

Φωτογραφίες του Χρήστου Μπόνη
και των Ίερών Μητροπόλεων



Στιγμιότυπο από τήν τιμητική έκδήλωση προς τιμήν του Σεβ. Κερκύρας κ. Νεκταρίου (13.05.08).



Άπό τις έκδηλώσεις για τήν επέτειο της Αύτονομίας της Β. Ηπείρου (17.05.08).



Στιγμιότυπο από τή λήξη των Κατηχητικών στην Ι. Μ. Δημητριάδος (18.05.08).



Στήν Ι. Μ. Νηλείας Πηλίου τελέσθηκε ή λήξη των Έσπερινών Κηρυγμάτων της Ι. Μ. Λαρίσης και Τυρνάβου.



Άπό τήν έκδήλωση για τήν επέτειο της Άλώσεως στην Έταιρεία Φίλων του Λαού με τήν Χορωδία του Αίδεσμου. κ. Χρήστου Κυριακόπουλου (27.05.08).



Άπό τήν έπιμνημόσυνη δέηση για τους πεσόντες στη μάχη της Παύλιανης (1.06.08).